

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

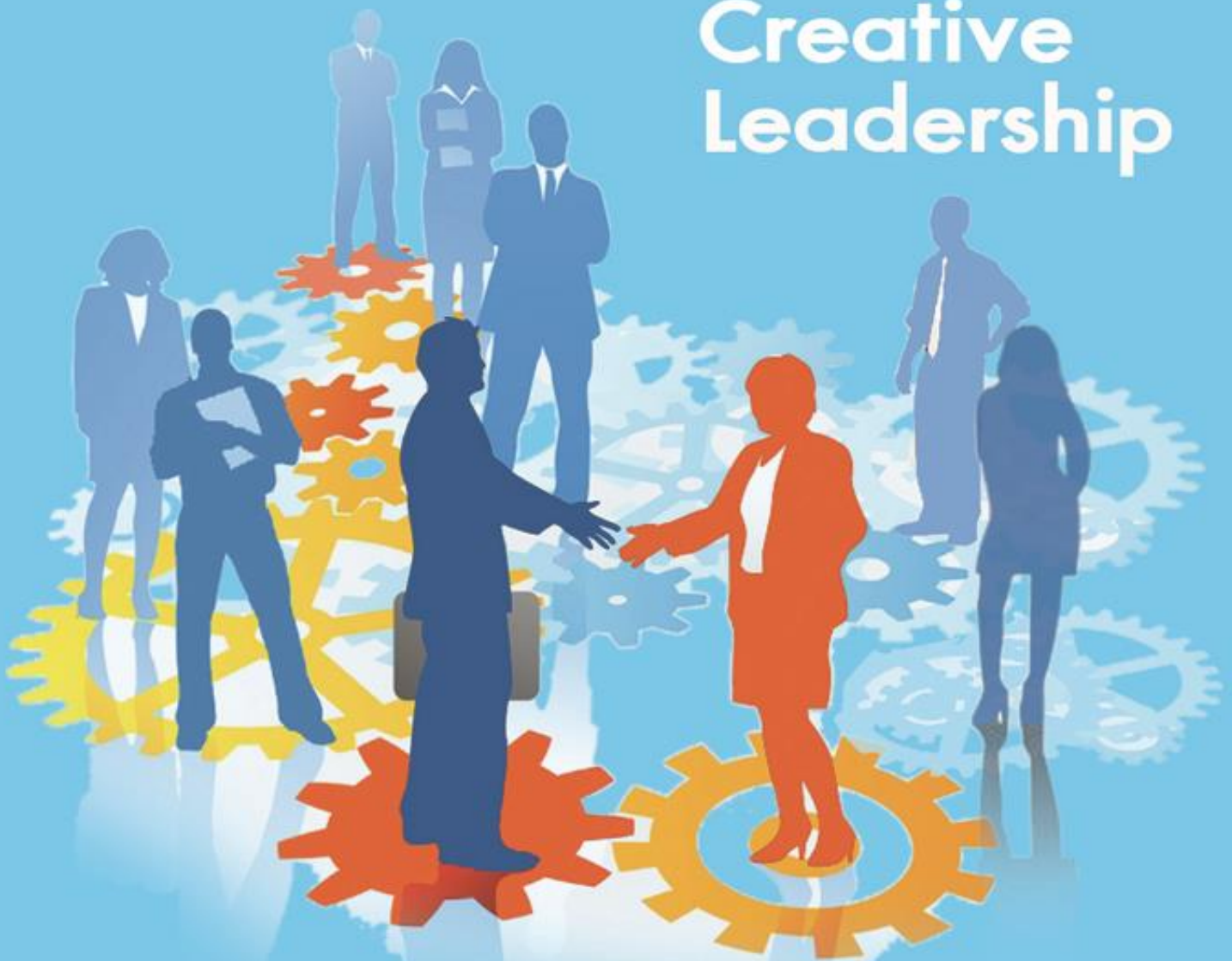
สิ่งที่ควรค่าสำหรับทุกคนในอนาคต

จินตนาการ
Imagination

วิสัยทัศน์
Vision

ความยืดหยุ่น
Flexibility

Creative Leadership

ดร.กิตติกาญจน์ ปฎิพันธ์
ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล
ดร.วิไลพรรณ เสรีวัฒน์

99 บ.

ISBN 978-616-335-742-7

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ควรค่าสำหรับทุกคนในอนาคต

“ขออุทิศคุณความดีทั้งหมดของหนังสือเล่มนี้แต่...”

- พระคุณพ่อ-แม่
ผู้ให้กำเนิด ให้ชีวิตที่ดั่งงาม
- พระคุณครู อาจารย์ทุกท่าน
ผู้สร้างชีวิต ให้สติ ปัญญาที่เป็นเลิศ”

ดร.กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์

ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล

ดร.วิไลพรรณ เสรีวัฒน์

มอบ.....

จาก.....

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ : สิ่งทีควรค่าสำหรับทุกคนในอนาคต

ผู้เขียน : ดร.กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์ ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล และ ดร.วิไลพรรณ เสรีวัฒน์
สิงหาคม 2556

ข้อมูลทางบรรณานุกรม ของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์, จักรกฤษณ์ โปตาพล, วิไลพรรณ เสรีวัฒน์.

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา
2556.

100 หน้า.

1. ความคิดสร้างสรรค์ 2. ภาวะผู้นำ 3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ISBN 978-616-335-742-7

พิมพ์ที่ หจก. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา

232/199 หมู่ 6 ตำบล ในเมือง จังหวัด ขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 0-4332-8589-91

จำหน่ายโดย

ดร.กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์

39 ถ.เหล่านาดี ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.ขอนแก่น มือถือ 0832857999

เว็บไซต์ <http://www.konsangsan.com>

* รายได้ทีเกิดจากการจำหน่ายหนังสือเล่มนี้ มอบถวายพระพุทธรูป
หน้าตัก 50 นิ้ว ณ วัดถ้ำน้ำรินแสงรัตนาราม อ.กระนวน จ.ขอนแก่น

* ดูแล ใส่ใจและห่วงใยผู้อ่าน ด้วยการใส่กระดาษกั้นสายตาทั้งเล่ม !

คำอโนมานา

พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร. (สาคร กักดินนอก,ชิตงฺกโร)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ขอนแก่น

ความคิดสร้างสรรค์ คือมรดกล้ำค่าที่แฝงฝังอยู่สรรพางค์กายของมวลมนุษย

ความคิดสร้างสรรค์ คือความคิดบวก คิดใหม่ คิดริเริ่ม คิดต่างและนำไปสู่

“การทำให้ดีกว่าเดิม”

ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดดี ความคิดถูกต้องที่เกิดจากปัญญา หรือโยนิโสมนสิการ

ความคิดสร้างสรรค์ คือพลังแห่งใจอันยิ่งใหญ่ที่จะทำให้มนุษย์ทุกคนประสบความสำเร็จ

ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์ คือสิ่งที่ควรค่าและสิ่งล้ำค่าทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

สำหรับทุกคน

การที่ทั้ง ๓ ท่านซึ่งเป็นสหธรรมิกกันคือ ดร.กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล และดร.วิไลพรรณ เสรีวัฒน์ ได้พร้อมใจกันคิด และทำ โดยพยายามรวบรวม เรียบเรียง และเขียนหนังสือ “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: สิ่งที่ต้องค่าสำหรับทุกคนในอนาคต” ขึ้นมานั้นนับเป็นแบบอย่างแห่งความคิดสร้างสรรค์แล้ว เพราะเป็นการต่อยอดจากการสำเร็จปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ของตนเอง เมื่อ “ใจคิดในสิ่งที่ดี ก็ย่อมกระทำในสิ่งที่ดี” นี่คือความคิดสร้างสรรค์ตามแนวพระพุทธศาสนา ....

มโนปุพฺพงฺคมา ธมฺมา มโนเสฏฺฐา มโนมยา

มนสา เจ ปสนฺเนน ภาสติ วา กโรติ วา

ตโต นํ สุขมเนวติ ฉายา ว อนปายินิ

สิ่งทั้งปวงมีใจเป็นผู้นำ มีใจเป็นใหญ่ ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจ

ถ้าคนเรามีใจบริสุทธิ์ การพูด การกระทำก็พลอยบริสุทธิ์ไปด้วย

ด้วยการพูดและกระทำอันบริสุทธิ์นั้น ความสุขย่อมตามติด เปรียบเสมือนเงาตามตัว

ขออโนมานา

พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์,ดร.

คำนิยม

ศาสตราจารย์ นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์

นายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวรและมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

หนังสือภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำที่เกิดขึ้นในบรรณพิภพที่น่าสนใจและน่าชื่นชมที่ก่อให้เกิดทางเลือกใหม่ในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ผมรู้สึกชื่นชมเป็นพิเศษที่ผู้เขียนเป็นนักวิชาการระดับ ดร. ทั้ง ๓ ท่านที่มีภาระกิจและความรับผิดชอบด้านการบริหารอยู่แล้ว แต่ยังมีเวลา รวบรวม เรียบเรียงและเขียนหนังสือที่มีคุณค่าเล่มนี้จนประสบความสำเร็จ ทั้ง ดร.กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ ดร.วิไลพรรณ เสรีวัฒน์ และ ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรง มีทักษะ มีความรู้ และภูมิปัญญาที่มีอยู่แล้ว และได้ร่วมกันจัดทำขึ้น จึงก่อให้เกิดความหลากหลายที่มีคุณค่า น่าติดตามในการอ่านและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

จุดเด่นอีกจุดหนึ่งที่เห็นในหนังสือภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือการอ้างอิงบทความหนังสือวิชาการทั้งในและต่างประเทศจำนวนมาก รวมทั้งวาทะของนักวิชาการที่กล่าวไว้ในที่ต่าง ๆ ได้ถูกนำมาบันทึกไว้เป็นกรณีตัวอย่างในที่นี่ ทำให้เห็นแนวทางประพฤติปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

ในระยะทศวรรษที่ผ่านมา ผมได้ให้ความสนใจในการเรียนการสอนด้านภาวะผู้นำในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในแง่การพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อพัฒนาชุมชน ภาวะผู้นำด้านการศึกษา ภาวะผู้นำในเชิงบริหารธุรกิจ หรือแม้แต่ภาวะผู้นำทางการเมือง ผมพบว่า 80% ของความสำเร็จใด ๆ ก็ตามมักจะมีผลมาจากการมีภาวะผู้นำที่ดี มีเพียง 20 % เท่านั้นที่เกิดจากความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และสติปัญญาที่เป็นเลิศ ทำให้ผมสรุปได้ว่า เงื่อนไขแห่งความสำเร็จนั้นตั้งอยู่บนกฎที่เรียกว่า 80/20 แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพูดถึงภาวะผู้นำ ถ้าถามนักบริหารระดับต่าง ๆ หรือผู้คนที่มีความอาชีพต่าง ๆ ก็จะได้รับคำตอบที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม นักวิจัย นักวิชาการด้านภาวะผู้นำก็จะมีหลักเกณฑ์ หลักการ ที่ทำให้เกิด

รูปแบบที่เป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์และก่อให้เกิดความเชื่อต่อไปอีกว่า
ภาวะผู้นำนั้นคือสิ่งที่ต้องรู้อย่างในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ด้านในบางอย่าง การศึกษา
อบรม สัมมนา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องภาวะผู้นำจึงจำเป็นที่จะต้องกระทำอย่าง
ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความแหลมคมในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหา สาระ ที่เน้นความสำคัญด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งก็
เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ทำให้ผู้นำระดับต่าง ๆ ต้องให้ความสนใจและใฝ่รู้ ในความหมาย
ของคำว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์ และความสร้างสรรค์ แม้จะมีความหมายตรงกันใน
จุดหมายปลายทาง แต่รายละเอียดสามารถหาได้จากบทต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้ และ
อยากจะสรุปว่า ผู้ที่กำลังตัดสินใจ คั่นคว้า แสวงหาความสำเร็จให้กับตนเอง สมควรจะมี
หนังสือเล่มนี้ไว้เป็นสมบัติส่วนตัว หรือถ้าจะซื้อไปฝากเพื่อน ญาติสนิท มิตรสหาย หรือ
ผู้หลัก ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ จะมีคุณค่าและมีประโยชน์อย่างมากมายมหาศาล

(ศ.ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์)

คำนำ

ปฐมภูมิแห่งความคิดในการเขียนหนังสือเล่มนี้มาจากการได้รับความรัก ความห่วงใย ความอบอุ่น การมาจากสายธารแห่งความดี มีคุณธรรม จึงประสงค์จะกระตุ้นเตือนและคอยจุดประกายให้ทุกคนคิดและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม รู้จักเปิดใจกว้าง ให้โอกาส ให้อภัย มองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน โดยเฉพาะผู้นำที่จะมีภาระหน้าที่หลักในการสร้างผู้นำให้มีภาวะผู้นำ และที่สำคัญก็ควรจะเป็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ขอให้ทำอย่างเอาจริงเอาจังทั้งการนำและประสานความคิดเห็น ทั้งที่ตรงกันและไม่ตรงกัน ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข นำพาแนวทาง วิธีการใหม่ ๆ ที่ทำทลายมุ่งสู่เป้าหมายที่เป็นเลิศร่วมกัน รู้จักครองตน ครองคน ครองงาน บริหารชีวิต เพื่อนร่วมงาน ครอบครัว ให้มีความสมดุลเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคมและประเทศชาติสืบไป ขอขอบคุณ ดร.ศิวะดล-คุณกฤษณพร ดวงหะคลัง ที่ให้ความอนุเคราะห์และแนะนำในทุก ๆ เรื่องและท่านอื่น ๆ ทั้งที่อยู่ใกล้-ไกล แม้จะไม่ได้เอ่ยนาม

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้คงมีประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับผู้อ่าน เนื่องจากแก่นของเนื้อหา สาระ ได้ถูกกลั่นออกมาจากความรู้และจิตวิญญาณที่มุ่งมั่นและตั้งใจของทีมผู้เขียน ถ้าจะก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าที่สุดคือการทำให้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตได้อย่างมีความสุข หากว่าการนำเสนอเนื้อหา สาระ ขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ขอโปรดชี้แนะด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง คณะผู้เขียนขอน้อมรับและมีความยินดีที่จะนำไปปรับปรุงในโอกาสต่อไป

ดร.กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์

ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล

ดร.วิสัยพรรณ เสรีวัฒน์

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

1 ความสร้างสรรค์	1
ความคิดเชิงสร้างสรรค์ ความสร้างสรรค์	
ความแตกต่างระหว่างความคิดเชิงสร้างสรรค์และความสร้างสรรค์	
2 ภาวะผู้นำ	17
ผู้นำ ภาวะผู้นำ ทฤษฎีภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำยุคใหม่	
3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	34
คำนิยาม แนวคิดและองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	
4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	50
แรงจูงใจ สภาพแวดล้อมแบบเปิด ความรู้เชิงลึก	
5 การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	63
การพัฒนาด้านความคิด จิตใจ และด้านร่างกาย	
6 บุคคลที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	77
พระมหากษัตริย์ พล.ต.อ.พงศพัศ พงษ์เจริญ	
เต็ง เสี่ยว ผิง บิล คลินตัน	
7 งานวิจัยอ้างอิง	86
8 บทสรุป	95
ทำไมต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแบบยั่งยืน	
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับธรรมชาติ	

“การไม่มีทางเดิน ไม่ได้หมายความว่าให้เราหยุดเดิน
แต่จงสร้างทางใหม่ขึ้นมา แล้วอย่างก้าวเดินด้วยความ
สร้างสรรค์และยั่งยืน...”

ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

การดำเนินชีวิตในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่หมุนเวียน เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาทั้งการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการปรุงแต่งจากฝีมือของมนุษย์ การมีสติสัมปชัญญะ เพื่อให้สามารถเอาชนะ ฝ่าฝืนต่อแรงกดดันที่โหมกระหน่ำเข้ามาในชีวิต การดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวัง ไม่ประมาท คิดไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ มองโลกในแง่ดี มีจิตใจที่ดีงาม เป็นปัจจัยที่จะนำพาชีวิตให้อยู่รอดในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมีความสุข ความคิดคือพื้นฐานที่สำคัญสำหรับมนุษย์ เพราะความคิดเปรียบเสมือนกระดุมเม็ดแรก ดังที่มีคนกล่าวว่า การกระทำนำมาจากความคิด หรือจิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว เพราะไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การกระทำ หรือพฤติกรรมในการแสดงออกใด ๆ ล้วนเกิดจากความคิดแทบทั้งสิ้น ถ้าคิดดี ทำดีก็จะนำพาแต่สิ่งดีงาม ถ้าคิดไม่ดี ก็จะไปสู่การพุด และการกระทำที่ไม่ดี สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น แม้ความคิดจะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่ก็มีพลังทรงอำนาจ อยู่ที่ว่าจะคิดร้าย คิดดีงามหรือคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมนุษย์ทุกคนนั้นล้วนมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ที่ทำงาน การเลี้ยงดู สภาพสังคมทั่วไปหรือปัจจัยอื่น ๆ จะเอื้ออำนวย พลังแห่งความคิดเชิงสร้างสรรค์จะมีพื้นฐานมาจากการมองโลกในแง่ดี การคิดเชิงบวก ผู้ใดมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ย่อมคิดดี พุดดี ทำดีทั้งต่อตนเองและต่อคนอื่น การกระทำที่ดีงาม ด้วยแนวทางที่ชาญฉลาด ก่อให้เกิดประโยชน์และมูลค่า เรียกว่า ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เข้าใจขอบเขต เนื้อหา รายละเอียดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และความคิดเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนได้รวบรวม เรียบเรียงเนื้อหาเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดมากยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

ความคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

ในยุคเขตการค้าเสรี ซึ่งกำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) การคิดแบบรวมพลังเพื่อความเป็นปึกแผ่น นำไปสู่เป้าหมายและทิศทางเดียวกันเป็นสิ่งที่ทำทลายความสามารถของผู้นำ การหลอมรวมเศรษฐกิจ การเมือง ประเพณี วัฒนธรรม การศึกษา ที่สลับซับซ้อนแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงเข้าเป็นปึกแผ่นเดียวกันเรียกว่ากลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นสิ่งที่ตั้งคำถามอยู่ในใจประชาชนว่าจะสามารถกระทำได้หรือไม่ ในขณะที่ประเทศสมาชิกพยายามที่จะเสริมความเหมือนและสร้างความแตกต่าง เพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการเจรจา ต่อรอง และสิ่งที่แตกต่างกันนั้นคือความคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งคนส่วนมากคิดว่าจะเกี่ยวข้องกับคนที่ทำงานด้านศิลปะอย่างเดียว แต่ในความเป็นจริงแล้วงานศิลปะเป็นเพียงแขนงหนึ่งของความคิดเชิงสร้างสรรค์ คนบางคนคิดว่าเป็นความคิดแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ คือทำอะไรให้แปลก ๆ แหกแนวเข้าไว้ แต่ในความเป็นจริงแล้วนอกจากความแปลกใหม่ก็ควรจะมีมูลค่าด้วย บางคนคิดว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นพรสวรรค์ที่ติดมากับตัวตั้งแต่กำเนิด แต่ในความเป็นจริงกลับไม่ใช่ทั้งหมด คนที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์จะเกิดจากพรแสวงมากกว่าพรสวรรค์ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนควรค่าแก่การเรียนรู้และแสวงหาเพื่อที่จะให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและยั่งยืน

ความคิดเชิงสร้างสรรค์ เป็นความคิดที่แปลกใหม่ แหกแนว นอกกรอบออกไปจากความคิดเดิม ๆ ในบางครั้งเป็นความคิดที่บูรณาการจากสิ่งเดิม ๆ ที่มีอยู่แล้วนำไปสู่สิ่งที่แปลกใหม่ หรือเป็นความคิดใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน โดยอาศัยการได้รับโอกาส ความท้าทาย และความเป็นไปได้ ซึ่งเป็นหัวใจที่จะนำไปสู่ความคิดเชิงสร้างสรรค์ นักการศึกษาทั้งหลายได้ให้ความหมายไว้ตามบริบทและแนวคิดของแต่ละคนดังที่จะกล่าวถึงต่อไป

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นศาสตราจารย์และอาจารย์สอนที่

#1
ชาญณรงค์
พรุ่งโรจน์

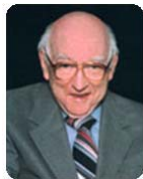
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเกี่ยวกับความคิดเชิงสร้างสรรค์ ให้ความหมายความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นความสามารถของสมองที่คิดได้กว้างไกล หลายนแง่มุม ความคิดที่ทำให้เกิดความคิดแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิมเป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวทำให้เกิดการเรียนรู้ รับรู้ จนเกิดปฏิกิริยาตอบสนองอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความคิดเชิงจินตนาการ ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะคนที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ว่า จะมีบุคลิก ลักษณะเป็นคนมองตัวเองในแง่บวก มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ยอมรับนับถือตระหนัก และเห็นคุณค่าของตัวเอง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ นักวิชาการอิสระ มีผลงานด้านงานเขียนมากมายและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ได้รับแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการอาวุโส (Senior Fellow) ศุนย์ศึกษาธุรกิจและรัฐบาล (นักวิชาการอาคันตุกะมหาวิทยาลัยฮ็อกฟอร์ด) เป็นศาสตราจารย์ประจำมหาวิทยาลัยรีเจนท์ ผู้แต่งหนังสือชุด “ผู้ชนะ 10 คิด” ได้ให้ความหมายความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการขยายขอบเขตของความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วสู่ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนเพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น และได้กำหนดองค์ประกอบความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าประกอบไปด้วย 1) บุคลิกลักษณะและทัศนคติ 2) ความสามารถด้านสติปัญญา 3) ด้านความรู้ 4) สภาพแวดล้อม 5) แรงจูงใจ และ 6) รูปแบบการคิด

#2
เกรียงศักดิ์
เจริญวงศ์ศักดิ์

#3

Torrance

เอลเลียส พอล ทอร์เรนซ์ (Ellis Paul Torrance) บุคคลที่ได้รับเกียรติให้เป็น **บิดาแห่งความคิดเชิงสร้างสรรค์** ได้อุทิศทั้งชีวิตให้กับงานวิจัยและการสอนด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์ ให้ความหมายไว้ว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลไวต่อปัญหา ข้อบกพร่อง ช่องว่างในด้านความรู้ สิ่งที่ขาดหายไปหรือสิ่งที่ไม่ประสานกันและไวต่อการแยกแยะสิ่งต่างๆ ไวต่อการค้นหาวิธีการแก้ไข ปัญหา ไวต่อการคาดเดาหรือการตั้งสมมติฐานที่เกี่ยวกับข้อบกพร่อง ทดลองและทดสอบตามสมมติฐาน จนในที่สุดก็สามารถนำเอาผลลัพธ์ไปแสดงให้เห็นปรากฏแก่ผู้อื่นได้ และได้สร้างกระบวนการที่ก่อให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้ 1) ข้อเท็จจริง (Fact) เริ่มจากความรู้ที่สับสนยุ่งเหยิง แต่ยังไม่สามารถหาสาเหตุได้ว่าเกิดจากอะไร 2) การค้นพบปัญหา (Problem) เมื่อคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบจนเข้าใจแล้วจะสามารถบอกได้ว่าต้นตอของปัญหาที่แท้จริงคืออะไร 3) ความคิด (Ideal) เป็นการคิดและตั้งสมมติฐานตลอดจนรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทดสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4) แนวทาง (Solution) ทดลอง ทดสอบสมมติฐานจนพบคำตอบที่ชัดเจน และ 5) การยอมรับ (Acceptance) เป็นการยอมรับคำตอบที่ค้นพบและคิดต่อไปว่าการค้นพบจะนำไปสู่แนวทางที่เกิดความคิดใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ชาวอเมริกันคนแรกที่ได้รับรางวัล Louisville Grawemeyer Award สาขาการศึกษา เป็นศาสตราจารย์ด้านการศึกษา นักจิตวิทยาและพัฒนาการจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เจ้าของ **ทฤษฎีพหุปัญญา** ทั้ง 9 ด้านที่เน้นการพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ความฉลาดทางด้านภาษา ความสามารถในการเข้าใจและการใช้ภาษา พูด เขียน การเรียนรู้ภาษาเพื่อสื่อสารให้ได้ผลตามเป้าหมาย สื่ออารมณ์ความรู้สึกให้คนอื่นรับรู้และเข้าใจ 2) ความฉลาดทางด้านตรรกะ ความสามารถ

#4

Gardner

ทางด้านคณิตศาสตร์ เป็นเรื่องของเหตุและผล การคิดวิเคราะห์ในเชิงวิทยาศาสตร์

- 3) ความฉลาดทางด้านดนตรี ความสามารถในการเข้าใจจังหวะและสร้งสรรคดนตรี
- 4) ความฉลาดทางด้านมิติ ความสามารถในการสร้งภาพตามจินตนาการ
- 5) ความฉลาดทางด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย
- 6) ความฉลาดในการเป็นผู้นำ ความสามารถในการเข้าใจ จูงใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
- 7) ความฉลาดภายในตน ความสามารถในการเข้าอกเข้าใจตนเองและคนรอบข้าง
- 8) ความเฉลียวฉลาดทางด้านธรรมชาติ ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ
- 9) ความฉลาดในการคิดไตร่ตรอง ได้ให้ความหมายความคิดเชิงสร้งสรรคไว้ว่าเป็นความคิดใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความคิดที่คนทั่วไปคาดไม่ถึง และได้รับการยอมรับเป็นอย่างยิ่ง

เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward De Bono) บิดาเป็นศาสตราจารย์ทางการแพทย์ มารดาเป็นนักเขียนบทความที่มีชื่อเสียง เป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัย อ็อกซ์ฟอร์ด มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผู้ร่วมก่อตั้งและเป็นผู้อำนวยการคนแรก ของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เป็นชาวสหราชอาณาจักรที่มีชื่อเสียงและเป็น ที่รู้จักกันทั่วโลก เป็นแพทย์ นักคิด นักจิตวิทยา และนักปรัชญาในคนเดียวกัน ทำให้มีวิถีคิดและมองโลกหลากหลายมิติได้รับขนานนามว่า **“สุดยอดปรมาจารย์แห่งความคิดเชิงสร้งสรรค”** มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและโด่งดังทั่วโลกในด้านการพัฒนาความคิดเชิงสร้งสรรค ให้ทัศนะไว้ว่า ความคิดเชิงสร้งสรรค คือความสามารถในการมองหาทางเลือกที่หลายทิศทาง โดยการคิดอย่างครอบคลุมทั้งใน แนวกว้างและแนวลึก ตลอดจนสามารถสร้งแนวคิดใหม่ที่แตกต่างโดยเฉพาะการคิด นอกกรอบ นอกจากนั้นยังเป็นเจ้าของทฤษฎีวิธีคิดแบบหมวก 6 ใบ (Six Thinking Hats) ซึ่งเป็นวิธีคิดที่เกิดจากการเชื่อว่า การคิดเป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้ฝึกฝนและพัฒนาได้ โดยทฤษฎีดังกล่าวจะช่วยให้มนุษย์เราเกิดการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล มีขั้นตอน สามารถคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา ได้อย่างชาญฉลาด และเจ้าของทฤษฎีคิดแนวข้าง

กิลฟอร์ด (Guilford) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เจ้าของทฤษฎีเขาวนปัญญา ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นลักษณะความคิดเชิงอเนกนัย (Divergent Thinking) คือความคิดที่หลากหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดกว้างไกล นำไปสู่ความคิดใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ โดยไม่กลัวการถูกวิพากษ์ วิจารณ์ ความคิดแบบมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ คิดหาคำตอบได้โดยไม่จำกัด ไร้ขอบเขต

จากทัศนะของ นักบริหารการศึกษา นักปรัชญา นักจิตวิทยา สามารถสรุปความหมายความคิดเชิงสร้างสรรค์ได้ว่าเป็นความคิดที่แปลกใหม่ นอกกรอบอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีงามหรือมีคุณค่าเพิ่มขึ้นหรือเป็นความคิดที่เกิดจากการหลอมรวมมาจากความคิด หลายแง่ หลายมุม หลายมิติ ทั้งความคิดเห็นที่ตรงกันและไม่ตรงกัน นำมาบูรณาการก่อให้เกิดเป็นความคิดใหม่ที่ท้าทายและสร้างสรรค์

คุณสมบัติบุคคลที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์

คนที่กล้านำความเปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ กล้าเสนอแนวคิด และวิธีการที่แปลกใหม่ คิดในสิ่งที่คนอื่นไม่คิด มองในสิ่งที่คนอื่นไม่มอง ทำในสิ่งที่คนอื่นไม่ทำ เป็นคนอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีสติสัมปชัญญะแม้จะตกอยู่ในสถานการณ์ที่กดดันและเลวร้ายแค่ไหน ก็สามารถมองโลกในแง่ดีได้ สามารถฟันฝ่าอุปสรรค นานับการมองวิกฤตเป็นโอกาสเสมอ คือลักษณะของบุคคลที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนสามารถสรุปคุณสมบัติที่เด่นชัดได้ดังต่อไปนี้

1. **มีความคิดริเริ่ม (Originality)** เป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น ชอบกระทำในสิ่งที่สลับซับซ้อน กล้าแสดงออก เชื่อมั่นในแนวคิดของตนเอง จะกล้าคิด กล้าเสี่ยง กล้าท้าทายต่อปัญหา และกล้ายืดอกยอมรับความผิดพลาด

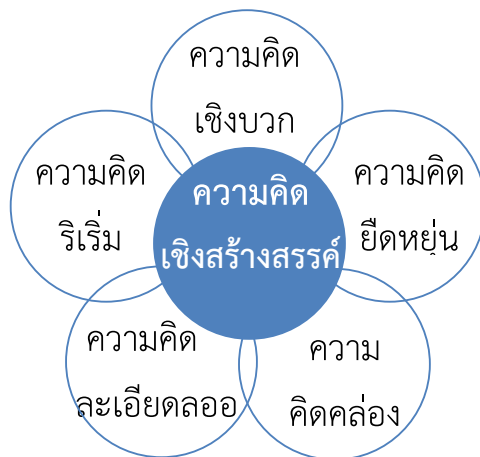

2. **มีความยืดหยุ่น (Flexibility)** เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายแง่มุม ปรับเปลี่ยนความคิด การกระทำ และวิธีการตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด เปิดหู เปิดตา เปิดใจ รับรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

3. **มีความคิดคล่อง (Fluency)** สามารถคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว ในระยะเวลาที่จำกัด สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ทันทีทันใด แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่คับขัน มีความฉับไวในการตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยม

4. **มีความคิดละเอียดลออ (Elaboration)** เป็นบุคคลที่สามารถคิดได้อย่างละเอียดลออ สุขุมรอบคอบ มีเหตุผล ตรรกะที่รัดกุม ครอบคลุม ไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ ไม่มองข้ามรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่คนอื่นมองข้าม เป็นบุคคลที่มีความประณีต พิถีพิถันมองทุกรายละเอียด

5. **มีความคิดเชิงบวก (Positive Thinking)** เป็นบุคคลที่มีความคิดที่หลากหลาย มิติ มองเห็นโอกาสในวิกฤติเสมอ มองตนเองและคนรอบข้างในแง่ดี สดชื่น ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขันแม้จะตกอยู่ในบรรยากาศที่ตึงเครียด กดดัน ชอบคิดบวกกับทุก ๆ สิ่ง และกับทุก ๆ คน มองความผิดพลาดและความบกพร่องเป็นเรื่องธรรมดา เล็กน้อย สามารถเกิดขึ้นได้กับสามัญชนทั่วไปได้เสมอ

คุณสมบัติบุคคลที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์

ปัจจัยที่นำไปสู่ความคิดเชิงสร้างสรรค์

การเป็นคนที่มีความเรียบง่ายในการดำรงชีวิตเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่การมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ที่ทรงพลังและมีอานุภาพในขณะเดียวกันการเป็นคนอารมณ์ดีมีความสุขลุ่มลึกก็เป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความคิดเชิงสร้างสรรค์ซึ่งสามารถสรุปปัจจัยได้ดังต่อไปนี้

1. **การเปิดใจกว้าง** รับรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักปราชญ์ การไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ กฎระเบียบข้อบังคับหรืออิทธิพลใด ๆ การเปิดหู เปิดตา เหมือนกับการเปิดประสาทสัมผัสแห่งการรับรู้ทุกส่วนจะทำให้ตื่นตา ตื่นใจ ทำให้เกิดมโนภาพและจินตนาการ ก่อเกิดพลังแห่งความคิดเชิงสร้างสรรค์

2. **การเลี้ยงดู** การมีครอบครัวที่ให้ความรัก ความอบอุ่น มีบรรยากาศแบบมีส่วนร่วมในการคิด การสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่เผด็จการด้านความคิด ให้อิสระและเป็นประชาธิปไตย เมื่อทำผิดพลาดหรือบกพร่องก็ให้โอกาส ไม่ทำโทษหรือดุด่า ถ้าพ่อแม่ รู้จักให้อภัยลูกอยู่เสมอ ก็จะบ่มเพาะให้ลูกรู้จักให้อภัยคนอื่นที่ทำผิดพลาดกับตัวเอง การมีระเบียบ กฎเกณฑ์ เงื่อนไขในการเลี้ยงดูที่จริงจังกับชีวิตมากเกินไป จะทำให้ชีวิตขาดความสุข สนุกสนาน และขาดพัฒนาการที่ก่อให้เกิดความสร้างสรรค์อันที่ควรจะเกิดขึ้น ถ้ามีผู้ปกครองที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีสติ ปลอดภัยตนเองและคนในครอบครัว ให้มีกำลังใจทั้งยามทุกข์และยามสุข รู้จักปล่อยวาง มองทุก ๆ อย่างเป็นเรื่องธรรมดา ก็จะส่งผลให้ลูกมีความสุขและมีความคิดเชิงสร้างสรรค์

3. **สภาพแวดล้อม** ทั้งที่บ้าน ที่ทำงาน และบรรยากาศรอบ ๆ ตัว ถ้าเป็นบรรยากาศที่เงียบสงบจะทำให้มีสติ มีสมาธิ การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ จริงใจ ให้อิสระ เสรีภาพในการคิด การพูด และการทำ การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ห้อมล้อมไปด้วยบุคคลที่ประสบความสำเร็จหรือมีความคิดที่สร้างสรรค์แปลกใหม่ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้มีความคิดเชิงสร้างสรรค์

4. **ประสบการณ์** หมายรวมทั้งประสบการณ์ทางตรงที่เกิดกับตัวเอง และประสบการณ์ทางอ้อมที่เกิดกับสังคมและคนรอบข้าง ประสบการณ์ทั้งเรื่องดีและร้าย ทั้งจากการได้รับรู้ สัมผัส และจากการได้ยิน ได้ฟัง จากนั้นนำมาผสม ผสาน บูรณาการ ไตร่ตรองอย่างมีสติ รอบคอบและชาญฉลาด นำไปสู่ความคิดใหม่ ๆ

การสร้างสรรค (Creativity)

การดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคตที่มีความหลากหลาย ทวีความสลับซับซ้อน ทุกคนต้องมีความสามารถในการสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหาอย่างเต็มศักยภาพ การส่งเสริมและสนับสนุนให้คนมีความสร้างสรรค์เพื่อรองรับและเป็นส่วนหนึ่งของความสลับซับซ้อน ความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน คิดและทำในสิ่งที่แตกต่าง ทำในสิ่งที่คนอื่นไม่ทำ การสร้างสรรค์เป็นการต่อยอดจากความคิดนำมาดัดแปลง หรือก่อให้เกิดเป็นรูปร่าง สร้างสิ่งของที่แปลกใหม่ มีมูลค่า การให้ความหมายการสร้างสรรค์ท้ายที่สุดแล้วจะมองที่ผลงานหรือผลผลิตที่สร้างสรรค์ มีมูลค่า เป็นสิ่งแปลกใหม่และผู้คนให้การยอมรับ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเราอย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหาและผลิตผลงานในเชิงสร้างสรรค์

จอย พอล กิลฟอร์ด (Joy Paul Guilford) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันกล่าวไว้ว่า
 การสร้างสรรค จะสัมพันธ์กับโครงสร้างสติปัญญา โดยกิลฟอร์ดเชื่อว่า
 สติปัญญาเป็นสิ่งที่เกิดร่วมกันของกระบวนการคิด เนื้อหา กับผลลัพธ์ของการ
 คิด แต่ก็มีนักวิชาการบางกลุ่มที่เห็นไม่ตรงกันเพราะเชื่อมั่นว่าคนที่มี
 สติปัญญาน้อยนิด ก็สามารถมีความสร้างสรรคสูงได้เพียงแต่มีความกล้า กล้า
 เสี่ยง กล้าคิดนอกกรอบ ในมุมตรงกันข้าม คนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ อาจจะไม่ใช่ว่าคนที่มี
 ความคิดเชิงสร้างสรรคเพราะคนเหล่านั้นอาจจะเก่งท่องจำ หรือมีแต่ความจำที่เป็นเลิศ
 แต่ไม่มีความคิดเชิงสร้างสรรค

#6

Guilford

มาร์ค เอ รันโก้ (Mark A Runco) ศาสตราจารย์ด้านการศึกษาคณะมหาวิทยาลัยแห่ง

#7

Runco

รัฐแคลิฟอร์เนีย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การสร้างสรรค
 ทอร์เรนซ์แห่งมหาวิทยาลัยจอร์เจียได้ค้นพบว่าคนส่วนมากมองเห็นแต่
 ปัญหา ไม่เห็นทางออกหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา คนที่มีความสามารถ
 มองเห็นทั้งปัญหาและทางออก คือคนที่มีความสร้างสรรค ยังพบว่าคนที่มี
 ความคิดเชิงสร้างสรรคจะเชื่อมั่นในอนาคต เชื่อว่าตนมีความสามารถในการ
 แก้ไขปัญหาได้ ไม่ว่าจะเป็ปัญหาเล็กหรือใหญ่เพียงใดก็ตาม ศาสตราจารย์รันโก้ ได้
 สรุปเกี่ยวกับความสร้างสรรคไว้ว่าบุคคลที่มีความสร้างสรรคจะเป็นบุคคลที่สามารถ
 มองเห็นปัญหาและค้นพบแนวทางหรือวิธีการในการแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด
 สอดคล้องกับทัศนะของเชลลีย์ คาร์สัน (Shelley Carson) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยา ณ
 มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับความสร้างสรรค ให้ทัศนะ
 ไว้ว่าความสร้างสรรคไม่ใช่แค่ความคิดหรือจินตนาการเท่านั้น แต่จะต้อง
 เป็นสิ่งที่สามารถแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด
 หลายแง่ หลายมุม ที่สำคัญต้องมีประโยชน์และเกิดมูลค่าสูงขึ้น

#8

Carson

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค : สิ่งทีควรค่าสำหรับทุกคนในอนาคต

จากทัศนะ แนวความคิดของนักวิชาการ และนักจิตวิทยา สามารถสรุปได้ว่าความคิดสร้างสรรค์หมายถึง กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลผลิต สิ่งแปลกใหม่ขึ้นมาจากแนวทาง วิธีการใหม่ ที่หลากหลายมิติ โดยสิ่งนั้นจะต้องมีประโยชน์และมีมูลค่า อีกทั้งยังสร้างความสมดุลระหว่างความเชี่ยวชาญเชิงลึกและแนวทางที่กว้างไกลเข้าด้วยกันอย่างเฉลี่ยวนฉลาด

คุณลักษณะบุคคลที่มีความสร้างสรรค์

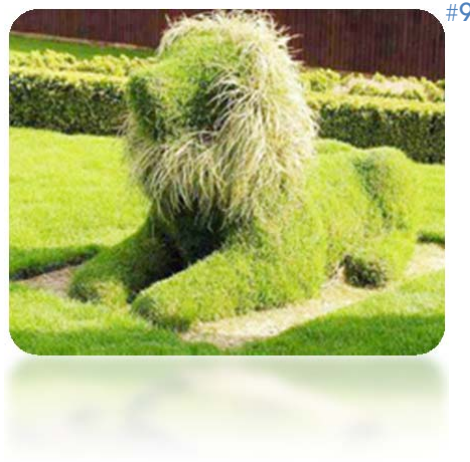
คนที่มีความสร้างสรรค์ จะเป็นคนที่ชอบสงสัย กล้าเสี่ยง กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ เสมอ บางครั้งอาจจะบูรณาการความคิดหรืองานของคนอื่นมาดัดแปลงสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้มีคุณค่าประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. **มีความเป็นอิสระ (Freedom)** ซึ่งเป็นอิสระทั้งในการคิด การกระทำ และการตัดสินใจ มีความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ด้วยจินตนาการได้อย่างรวดเร็ว ไม่ชอบกฎระเบียบและความแน่นอน ไม่ชอบการจำกัดด้วยกรอบเวลาในการทำงานและไม่ชอบทำงานตามแผนงาน สามารถทำงานและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีในสถานการณ์ที่ชัดเจนและคลุมเครือ

2. **มีความคิดเชิงบวก (Positive Thinking)** รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าไม่ว่ายามแพ้หรือชนะ ไม่ว่าจะเป็ดยามสุขหรือยามทุกข์ มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อตัวเองและต่อผู้อื่น มองโลกในแง่ดีว่าไม่มีอะไรที่สมบูรณ์แบบ ทุก ๆ สิ่งมีสองด้านเช่น ในที่มีด้อย่อมมีแสงสว่าง เป็นคนใจกว้าง รู้จักให้อภัย ให้โอกาสตนเองและคนอื่นอยู่เสมอ สามารถทำใจได้ว่ามนุษย์เรามีความแตกต่างและมีความบกพร่องได้

3. **กล้าเสี่ยง (Risk)** เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน หรือในสถานการณ์ที่มีความกดดันสูงจะมีความกล้าที่จะเสี่ยงในการตัดสินใจและการกระทำโดยไม่กลัวความผิดพลาดหรือเมื่อทำผิดพลาดแล้วก็กล้าที่จะยืดอกยอมรับผิดในสิ่งที่กระทำ

4. **มีเป้าหมายที่สูง** (High Goal) คนที่มีความสร้างสรรค์จะมีเป้าหมายที่ชัดเจน และมีความยิ่งใหญ่ จะยึดมั่นในเป้าหมายอย่างเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานจะหาวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้เป้าหมายบรรลุผล มีความกระตือรือร้นและสร้างแรงบันดาลใจ ให้ตัวเองเสมอ จะไม่ยอมแพ้ ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคทั้งปวง

ความแตกต่างระหว่างความคิดเชิงสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์

คนที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ส่วนมากจะเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ไปโดยอัตโนมัติ แต่ในทางตรงกันข้ามคนที่มีความคิดสร้างสรรค์อาจจะไม่ได้คิดสร้างสรรค์ก็ได้ เพราะผลงานหรือสิ่งของที่สร้างขึ้นใหม่ อาจเกิดจากการนำความคิดของคนอื่นมา ประดิษฐ์ขึ้นใหม่โดยไม่ได้เกิดจากความคิดของตนเอง

บทสรุป

การบูรณาการความคิดและทำในสิ่งที่แตกต่างอย่างบวก บวก เป็นความสร้างสรรค์ การมองความบกพร่องและความผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดา เล็กน้อย มองว่าทุกคนสามารถบกพร่องกันได้ จะเป็นปัจจัยให้นำไปสู่ความสร้างสรรค์ ช่วงชีวิตคนเรานั้นสั้นนัก ฉะนั้นไม่ควรจะเสียเวลากับความคิดและการกระทำที่ติดลบเพราะจะทำให้ตัวเอง เพื่อนร่วมงานตึงเครียดและเป็นทุกข์ เปลี่ยนเป็นมาคิดและทำอย่างสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี สร้างบรรยากาศแห่งความสุข สนุกสนาน สร้างความเชื่อถือไว้วางใจ มั่นใจซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การมีความสร้างสรรค์และความสุขในชีวิตได้

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). **การคิดเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). **ความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทอย เฮอร์. (2554). **นิสัยแห่งความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.
- ทากาฮาชิ มาโกโตะ. (2551). **เทคนิคการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- นุชนาฏ เนตรประเสริฐ. (2553). **คิด ! ทลายกรอบคิดเดิม เพิ่มพลังคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊ค.
- เพ็ญพรทัย. (2555). **คิดดี ไม่มีแพ้**. กรุงเทพฯ: พรพิชชา พับลิชชิ่ง.
- วิทยา นาควัชระ. (2555). **อยู่อย่างสง่า**. พิมพ์ครั้งที่ 26. กรุงเทพฯ: ปรีชาธร อินเตอร์พรินท์.
- Amabile, T. M. (1996). **Creativity in context**. Westview Press.
- De Bono, E. (1970). **Lateral Thinking: Creativity Step by Step**. New York: Harper & Row.

- Guilford, J. P. (1967). **The Nature of Human Intelligence**. NewYork. McGraw Hill,
- Gardner, H. (1995). **Leading Minds**. New York: Basic Book. 286.
- Runco, M. (2007). **Creativity theories and themes: research, development and practice**. Burlington, MA. Elsevier Academic Press.
- Shelley, C. (2013). **Creativity**. Online Resource [cited 2013 Feb 19].
 Abalilable from <http://www.shelleycarson.com/>
- Sternberg, R. J. (2007). **Handbook of Creativity**. Cambridge University Press. ISBN 0521572851.
- Torrance, E. P. (1974). **Torrance Tests of Creative Thinking**. Personnel Press.
- Torrance, E. P. (1980). “Creativity and Futurism in Education: Retooling”
Education.100 (4).

อ้างอิงภาพ

ที่	หน้า	แหล่งอ้างอิง
#1	3	http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/home/index.php
#2	4	http://drkriengsak.blogspot.com/
#3	4	http://www2.mercer.edu/Education/Alumni/default.htm
#4	5	http://www.gse.harvard.edu/news/features/gardner10012003.html
#5	6	http://www.amf.org.au/dredwarddebono_ed1_2012/
#6	10	http://www.coe.uga.edu/torrance/about/faculty-staff/
#7	10	http://www.psichi.org/awards/winners/hunt_reports/hogan.aspx
#8	11	http://www.shelleycarson.com/
#9	12	http://kit.kvc.ac.th
#10	13	http://www.gotoknow.org/posts/355806view=article&id=64&Itemid=81
#11	13	http://ict4.moph.go.th/mophaccess/index.php?option=com_content&

ภาวะผู้นำ
Leadership

ขอเพียงเรามีความ เพียร พยายาม เดินสู่จุดหมาย
ด้วยจิตใจที่มุ่งมั่น แน่วแน่ รู้ตัว รู้ตน รู้คน รู้ความคิด ไม่
หลงระเรีงกับคำเยินยอ และท้อถอยกับคำตำหนิ คำนิทา
ความสำเร็จ ย่อมมาถึงในเร็ววัน...

ภาวะผู้นำ (Leadership)

การเป็นผู้นำนั้นย่อมมีความสำคัญมากกว่าการได้อยู่ในตำแหน่งสูง ๆ หรือเป็นผู้ที่มีอำนาจ วาสนา ร่ำรวยทั้งเงินทองหรือการได้เกิดมาจากวงศ์ตระกูลใหญ่โต ผู้นำที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ มีความดี ความเก่ง มีคุณธรรม และสามารถประสานงานกับคนอื่นได้เป็นอย่างดี มีความฉลาดหลักแหลม สำรวม รู้จักกาลเทศะ ที่สำคัญคือต้องมีภาวะผู้นำ ผู้นำต้องกล้าพอที่จะให้ออกาสคนที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น แสดงความรู้ความสามารถ เพราะการให้ออกาสทุกคนเท่าเทียมกันจะทำให้ทีมงานมองเห็นความใจกว้างของผู้นำและมองว่าผู้นำมองประโยชน์ขององค์กรเป็นหลักไม่ได้มองประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง ในมุมตรงกันข้ามถ้าผู้นำให้ออกาสและให้งานเฉพาะพวกพ้องที่คอยประจบ สอพลอ คอยเอาอก เอาใจอย่างเดียว การขาดความร่วมมือและเสื่อมศรัทธา ก็จะเกิดขึ้นในองค์กรอันจะส่งผลให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้นำที่ดีจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารงาน บริหารคน บริหารชุมชนและบริหารตนเองตลอดเวลา เรียนรู้ที่จะมีจิตใจที่เข้มแข็งและมีความมั่นคง เนื่องจากคนที่เป็นผู้นำ ย่อมมีทั้งคนที่ชอบและคนชัง ดังนั้นการฝึกจิตใจให้หนักแน่น เข้มแข็ง มีสติในการไตร่ตรอง ไม่ยึดมั่นถือมั่น มีความยืดหยุ่นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น และถ้าจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดก็คือการเรียนรู้ตน ไม่หลงตนว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจ วาสนา แล้วนำอำนาจไปใช้ในทางที่ผิด ๆ นั่นเอง

ผู้นำ (Leader)

ในชีวิตของคนที่ได้เป็นผู้นำ บางครั้งอาจได้เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในเวลาเดียวกัน ปัจจุบันสังคมไทยเราขาดผู้นำ เพราะค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย เน้นและปลูกฝังให้เชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่ให้โต้เถียงหรือโต้แย้ง เมื่ออยู่ในกลุ่มผู้ใหญ่คนหนุ่มรุ่นใหม่ที่กำลังคิด กล้าฝัน กล้าทำ กล้าตัดสินใจ กล้านำเสนอความคิดใหม่ ๆ จะถูกมองว่าเป็นคน

ก้าวร้าว หัวรุนแรง นิสัยไม่ดี ก็จะถูกกดดันและปิดกั้นทางความคิด ไม่ได้รับการสนับสนุน ให้ความก้าวหน้าในการทำงาน ผู้นำต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน บริหารคน ต้องใจกว้าง และกล้าพอที่จะให้อภัยคนที่ทำงานผิดพลาด ผู้นำส่วนมากจะคิดถึงแต่ความก้าวหน้าและความสำเร็จของตนเองโดยลืมหรือไม่ได้เฉลียวใจไปว่าทีมงานก็ต้องการความสำเร็จเหมือนกัน และความสำเร็จของทีมงานแต่ละคนก็เป็นกำแพงหรือเป็นกำลังที่ยั่งยืนให้กับผู้นำ การเป็นผู้นำไม่ได้หมายความว่า จะมีหน้าที่คอยแก้ปัญหาเท่านั้น แต่ต้องพยายามวางแผน และป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย การมีทีมงานที่มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพที่หลากหลายคอยให้คำปรึกษาจึงมีคุณค่า และมีความหมายต่อผู้นำเป็นอย่างยิ่ง ผู้นำบางคนแก้ปัญหาไปวัน ๆ แก้ววันนี้ผ่านไป แต่ไปพบกับดักในวันรุ่งขึ้นต้องแก้ใหม่อีก จนไม่มีเวลาที่จะวางแผน บริหารจัดการองค์กรในอนาคต

#12

ประเวศ วะสี

ประเวศ วะสี ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ศาสตราจารย์ที่ได้รับการยอมรับให้เป็นราชทูรอาวุโสที่ไม่มีตำแหน่งทางการเมืองใหญ่โตใด ๆ แต่เมื่อใดที่ท่านได้เสนอทางออกหรือคมความคิดเห็นให้กับสังคมแล้วจะได้รับการยอมรับ เพราะตลอดชีวิตของท่านได้อุทิศและมองแต่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้นำไว้ว่า ผู้นำคือผู้ที่สามารถก่อให้เกิดสังคมมีจุดหมายร่วมกัน และรวมพลังกันปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามจุดหมาย ผู้นำต้องเฉลียวฉลาด เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และมีความสามารถในการประสานงานกับทุกคนให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระแส ชนะวงค์ ศาสตราจารย์ที่เป็นนายแพทย์ต้นแบบ คุณลักษณะที่โดดเด่นคือ เป็นผู้ที่มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใสตลอดเวลา มีบุคลิกอ่อนน้อมถ่อมตน และ ให้เกียรติผู้อื่นอยู่เสมอไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใคร ท่านให้โอกาสและความเป็นมิตร ให้ความเท่าเทียมกันทุกคน ท่านได้รับรางวัลเกียรติยศคือรามอนแม็กไซไซ สาขาผู้นำชุมชน วาทยะที่เป็นอมตะของท่านคือ "การศึกษาของชาว **กระแส ชนะวงค์** **ชนบทคืออนาคตของประเทศ**" ท่านเป็นบุคคลที่เป็นต้นแบบแห่งปฐุมชีวิตที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูงและเป็นบุคคลที่ผู้เขียนให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างยิ่ง ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้นำว่า ผู้นำที่ดีจะต้องมีหน้าที่ในการสร้างผู้นำ และสร้างภาวะผู้นำให้กับคนอื่น ๆ เสมือนว่าผู้นำต้องเป็นผู้สร้างนาฬิกา ไม่ใช่แค่เพียงคอยบอกเวลาอย่างเดียว และได้กำหนดคุณลักษณะของผู้นำที่มีภาวะผู้นำไว้ว่าจะต้องประกอบไปด้วย 5F คือ

- 1) มีเป้าหมายที่ชัดเจน (Focus) มีความมุ่งมั่น ศรัทธา ตั้งมั่น ในสิ่งที่ตั้งใจทำอย่างแน่วแน่
- 2) มีความยืดหยุ่น (Flexibility) มีความคิดและการกระทำที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์และความเป็นจริงที่แปรเปลี่ยนไปตามข้อเท็จจริง
- 3) มีความรวดเร็ว (Fast) มีความรวดเร็วในการคิดและตัดสินใจ แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่กดดันและคับขัน ต้องมีความสามารถ มีความคล่องแคล่ว ว่องไวต่อการแก้ปัญหา
- 4) ความเป็นกัลยาณมิตร (Friendly) ความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน รู้จักประสานงานทั้งคนที่มีความคิดเห็นที่ตรงกันและไม่ตรงกัน ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีความจริงใจ ไว้วางใจทีมงาน และ
- 5) มีความสนุกสนาน (Fun) สร้างบรรยากาศในการทำงานที่สนุกสนาน ไม่ต้องเครียด ยิ้มแย้ม แจ่มใส มองปัญหาและคนรอบข้างในแง่บวก และได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้นำไว้ว่าจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถทำให้ผู้อื่นยอมรับ และสามารถจูงใจ ชักนำ ชี้นำ มีบทบาท และมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น สามารถขจัดปัญหา ข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น ทำให้การปฏิบัติงานของกลุ่มบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี

#13

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ผู้อำนวยการสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (ไอเอฟดี) ซึ่งก่อตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัยเชิงสหวิทยาการในเรื่องที่มีผลต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคต โดยมุ่งส่งเสริมให้คนไทยมีมุมมองและวิสัยทัศน์กว้างไกล ท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้นำไว้ว่าเป็นผู้ที่สามารถนำทิศทางผู้อื่นให้ก้าวไปข้างหน้าสู่จุดมุ่งหมายตามที่ตั้งใจไว้ได้โดยใช้ศักยภาพของความเป็นผู้นำที่มีอยู่เพื่อส่งผลให้สามารถกำหนดทิศทางของผู้ติดตามให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ทั้งยังได้ให้ทัศนะไว้ว่าลักษณะพื้นฐานของผู้นำที่ดีจะต้องประกอบไปด้วยความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม การรักษาคำพูด มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความกล้าหาญ กล้าตัดสินใจ เอาจริงเอาจัง มีความอดทน เสียสละ มีคุณธรรมจริยธรรม และได้กำหนดภาระหน้าที่ของผู้นำคือการสร้างคน ให้เติบโตอย่างมีศักยภาพ มีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

วอร์เรน เบนนิส (Warren Bennis) ศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์แห่งมหาวิทยาลัยเซาท์เทริน แคลิฟอร์เนียได้รับการยอมรับว่าเป็น **กูรูแห่งศาสตร์ด้านการสร้างภาวะผู้นำ**

Bennis

#14 เป็นศาสตราจารย์ด้านการบริหารธุรกิจ ทั้งยังเป็นอาจารย์ ณ มหาวิทยาลัยบอสตันและมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ท่านเป็นหนึ่งในบุคคลที่สำคัญของโลกในการพัฒนาผู้นำ ได้ให้ทัศนะไว้ว่าผู้นำคือผู้ที่มีศิลปะในการนำและกระตุ้นผู้อื่น ยึดมั่นในความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม ชอบเรียนรู้ตลอดเวลา มีความสามารถในการสื่อสารเป็นเยี่ยม มีวิสัยทัศน์ และสติปัญญาเฉลียวฉลาด ท่านมีคำคมประจำตัวว่า หัวใจที่สำคัญในการสร้างทักษะความเป็นผู้นำคือการมีความไว้วางใจทีมงาน การเป็นผู้นำที่ดีได้นั้นจะต้องรักษาภาพพจน์เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ใช่การสร้างภาพลักษณ์ที่หลอกลวงแห่งการเป็นคนเก่ง คนดี

จอห์น เอแดร์ (John Adair) ชาวสหราชอาณาจักร อาจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยฮ็อกฟอร์ดสาขาวิชาภาวะผู้นำเจ้าของ**ทฤษฎีว่าด้วยกิจกรรมที่ผู้นำพึงกระทำ** หนึ่งในบุคคลคนสำคัญของโลกในการพัฒนาภาวะผู้นำ และศาสตราจารย์ด้านภาวะผู้นำ ณ มหาวิทยาลัยซวูเรย์ หนังสือที่เป็นที่ยอมรับและขายดีที่สุดคือ Great Leaders ซึ่งเขียนเกี่ยวกับผู้นำที่มีคุณภาพ ได้ให้ทัศนะไว้ว่าผู้นำที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นไม่ได้มีความสามารถแต่การจูงใจทีมงานเท่านั้น แต่ต้องมีความสามารถในการกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นอยู่เสมอ และให้กำลังใจตนเองตลอดเวลา ลักษณะของภาวะผู้นำในทัศนะของท่านประกอบไปด้วย มีความเพียรพยายาม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเองและมีพลังกำลังใจอันแข็งแกร่ง

#15

Adair

จากทัศนะของนักวิชาการ นักบริหารการศึกษา นักการแพทย์ และนักจิตวิทยาสามารถสรุปความหมายของผู้นำคือ ผู้ที่มีคุณลักษณะและความสามารถพิเศษในการนำบุคคลอื่น ๆ ด้วยการจูงใจหรือใช้อิทธิพลชักนำให้ผู้อื่นกระทำหรือไม่กระทำในสิ่งที่ต้องการด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาวะผู้นำ (Leadership)

ความเจริญของสังคมเกิดจากผู้นำที่มีภาวะผู้นำ คนส่วนใหญ่เชื่อกันว่า ภาวะผู้นำจะมีเฉพาะในผู้นำเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงภาวะผู้นำเกิดขึ้นได้กับทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ขอเพียงเปิดใจที่จะเรียนรู้ รับรู้ สิ่งใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอการเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำต้องหาเวลาและโอกาสยื่นในที่เด่นชัด ให้ทุกคนสามารถมองเห็น คำว่ายืนในที่เด่นชัดไม่ใช่ยืนสูงกว่าคนอื่น ๆ แต่เป็นการนำเสนอการกระทำที่ได้รับการยอมรับแห่งความสำเร็จ ให้ผู้อื่นรับรู้ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำต้องเก่งงาน เก่งคน เก่งจัดการเวลา และรู้จักครองตน ครองคน และครองงาน ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับนับถือจากทีมงาน นำไปสู่การเชื่อมั่น ศรัทธา และถวายชีวิตในการทำงาน ผู้นำที่มีความสร้างสรรค์มีภาวะผู้นำล้วนเป็นที่ปรารถนาของทีมงาน

องค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรเล็กหรือองค์กรใหญ่ ไม่ว่าจะดำเนินธุรกิจที่หวังผลกำไรหรือเป็นหน่วยงานของราชการที่ไม่หวังผลกำไรแทบทุกองค์กรล้วนแสวงหาผู้นำที่มีภาวะผู้นำทั้งสิ้น แต่ส่วนมากผู้นำที่มีในหน่วยงานทั่วไปจะเป็นผู้นำที่ปรับเปลี่ยนตัวเองไปตามสภาพ เพียงเพื่อความอยู่รอดของตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะนั้นโดยไม่ได้มีจุดยืนหรือความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ใด ๆ ที่จะพัฒนาองค์กรอย่างแน่วแน่ การแสวงหาผู้นำที่พร้อมจะเป็นส่วนหนึ่งและพร้อมจะจัดการกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นด้วยความสลับ ซับซ้อน ในอนาคต การค้นหาผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ สติปัญญาเป็นเลิศ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ตัดสินใจและกล้าเสี่ยงกับสถานการณ์ที่กดดัน ทำทนาย มีภาวะผู้นำ จึงเป็นสิ่งที่ใฝ่ฝันและแสวงหาเพื่อให้เป็นผู้นำในอนาคต เป็นผู้นำของคนรุ่นใหม่

พระมหาวุฒิชัย หรือ **ว. วชิรเมธี** ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำ จากการบรรยายพิเศษในหัวข้อ พุทธบริหาร ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นความสามารถในการมองเห็นเป้าหมายในอนาคตที่ชัดเจน 2) มียุทธศาสตร์/ยุทธวิธี (Strategies) ในลักษณะทำน้อยได้มาก (less is more) โดยเลือกทำแต่สิ่งที่ดีที่สุด 3) มีศิลปะ (Art) ในการใช้คน และก่อนจะใช้คนต้องยอมให้เขาใช้ก่อนด้วยการไปอยู่กับเขา เรียนรู้แนวทางและวิธีการจากเขา จากนั้นออกมาฝึกใช้คนจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มา และไปหาคนมาใช้ ซึ่งจะเป็นคนเก่ง คนดี มีความรู้ความสามารถ โดยยึดหลักการใช้คนให้ถูกกับงาน 4) มีความซื่อสัตย์ สุจริต (Honestly) เพราะคนไม่สะอาดทุจริต ไม่สามารถขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงได้ และ 5) มีสติ ไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบ (Elaboration) ดังคำที่พระท่านว่าสติมาปัญญาเกิด สติเตลิดจะเกิดปัญหา การมีสติยับยั้งชั่งใจ ไม่โลภ ไม่หลงในลาภ ยศ อำนาจ เงินตรา ตั้งมั่นในการเป็นคนดี จึงจะเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ศาสตราจารย์สาขาการบริหารการศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการคुरुสภา ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้ว่าเป็นกระบวนการหรือการกระทำที่มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกพร้อมผลักดันให้ผู้อื่นเห็นพร้อมและสามารถทำไปพร้อม ๆ กันได้อย่างซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เป็นผู้นำทางด้านความคิด คิดไตร่ตรองอย่างละเอียด รอบคอบ คิดอย่างเป็นระบบ และที่สำคัญจะต้องมีความคิดเชิงสร้างสรรค์

#16

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์

วิโรจน์ สารรัตน์ รองศาสตราจารย์สาขาการบริหารการศึกษา อดีตประธานหลักสูตรดุขภูภิบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำมากกว่า 10 ปี และเป็นบุคคลที่สร้างผู้นำให้มีภาวะผู้นำ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีบุคลิกที่โดดเด่นในด้านเป็นคนที่มีความมุ่งมั่น ทุ่มเทสูง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนทัศนคติและแนวความคิดตามข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะทำให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอื่นๆ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

#17

วิโรจน์ สารรัตน์

จีระ หงส์ลดารมภ์ ศาสตราจารย์ที่เชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

#18

จีระ หงส์ลดารมภ์

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขาธิการมูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศ ผู้ที่มีความมุ่งมั่น ทุ่มเทสูงในการพัฒนามนุษย์ให้มีภาวะผู้นำและความคิดที่เป็นระบบ เจ้าของแนวคิดและทฤษฎีทุน 8 K's ที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งประกอบไปด้วยทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางจริยธรรม ทุนแห่งความสุข ทุนทางสังคม ทุนแห่งความยั่งยืน ทุนทางไอที ทุนทาง

ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ **ทฤษฎี HRDS** เพื่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพและการทำงานอย่างมีความสุข ประกอบด้วยการสร้างความสุข การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน การยกย่องให้เกียรติกันและมีความยั่งยืน ท่านได้ให้เกียรติผู้เขียนจุดประกายระบบการคิดไว้ว่าคนไทยควรมีอิสระ (Independent) ในการคิด การตัดสินใจ ด้วยการคิดไตร่ตรองอย่างละเอียด รอบคอบ มีเหตุผล มีสติไม่ใช่อารมณ์ ไม่ใช่เอาระบบพวกมากลากไปใน การตัดสินใจและได้ให้ความหมายเกี่ยวกับภาวะผู้นำว่า เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อกลุ่ม สามารถนำกลุ่มให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Northouse

ปีเตอร์ นอร์ทเฮาส์ (Peter Northouse) ศาสตราจารย์ที่เชี่ยวชาญในด้านภาวะผู้นำ ปัจจุบันทำงาน ณ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มิชิแกน ให้คำนิยามภาวะผู้นำไว้ว่า “ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคล เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ รองศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชาญ์ ที่กล่าวว่า การใช้ อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ที่มีอยู่ต่อสมาชิก ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อ ปฏิบัติการหรืออำนาจการ โดยใช้กระบวนการติดต่อเพื่อมุ่งให้บรรลุตามเป้าหมาย

Maxwell

จอห์น ซี แมกซ์เวลล์ (John C. Maxwell) ได้รับการขนานนามเป็น **ปรมาจารย์** ด้านภาวะผู้นำอันดับหนึ่งของโลก ได้รับการจัดอันดับให้เป็น guru ผู้ทรงอิทธิพลด้านภาวะผู้นำมากที่สุดประจำปี 2550 เจ้าของหนังสือติดอันดับขายดีที่สุด “ขุมทองของผู้นำ” ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้ว่าเป็นการกล้าเสี่ยง มองเห็นทุกโอกาสขณะที่ ผู้อื่นมองเห็นวิกฤต สร้างแรงบันดาลใจ สร้างจินตนาการ ปลุกความกล้า มุ่งสู่ความสำเร็จ รู้จักการใช้หัวใจประสานงานกับคนรอบข้างและยังให้แง่คิดด้วยว่า "ภาวะผู้นำไม่สามารถพัฒนาขึ้นในชั่วพริบตา แต่สามารถพัฒนาไปได้ตลอดชีวิต"

จอห์น พี คอทเตอร์ (John P. Kotter) ศาสตราจารย์ด้านพฤติกรรมองค์กรและบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง สอนที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในฐานะผู้เชี่ยวชาญในการสร้างภาวะผู้นำ คำพูดที่เป็นกุญแจหลักที่สำคัญคือหน้าที่แรกของผู้นำคือการเป็นผู้สร้างความเปลี่ยนแปลง ผู้นำจำเป็นจะต้องมีความสามารถในการกระตุ้น ให้กำลังใจและจูงใจคน แนวคิดที่สำคัญของศาสตราจารย์คอทเตอร์เกี่ยวกับผู้นำที่สำคัญคือ ผู้นำจำเป็นจะต้องมีภาวะผู้นำและมีอิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลง

#21

Kotter

ปีเตอร์ เอฟ ดรักเกอร์ (Peter F. Drucker) ชาวออสเตรเลียเกิดที่กรุงเวียนนา

#22

Drucker

ศาสตราจารย์ด้านการบริหาร อาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ได้ให้ทัศนะไว้ว่าภาวะผู้นำไม่ใช่การมีบุคลิกภาพที่โดดเด่น มีเสน่ห์ดึงดูดใจ แต่เป็นความรู้ ความสามารถ วิสัยทัศน์ ที่สูงกว่าคนอื่น หากต้องการสร้างผู้นำให้มีความเป็นผู้นำจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งผ่านวิสัยทัศน์จากผู้นำไปสู่ทีมงาน

จากทัศนะของนักวิชาการ นักบริหารการศึกษา นักจิตวิทยา และนักธุรกิจสามารถสรุปความหมายของภาวะผู้นำได้ว่า เป็นกระบวนการหรือพฤติกรรมในการแสดงออกหรือมีอิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทฤษฎีภาวะผู้นำ

ความสำเร็จขององค์กร ล้วนเกิดจากผู้นำที่มีภาวะผู้นำ การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำ ได้จำแนกเป็น 4 ทฤษฎีคือ ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ พฤติกรรม สถานการณ์ และการบูรณาการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ: (Traits Theory)

การศึกษาภาวะผู้นำยุคแรก ๆ จะมองด้านคุณลักษณะเป็นสำคัญ ซึ่งมีความหลากหลายมิติ และกว้างขวางมากถึงขนาดมีการศึกษาคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ในองค์กรต่าง ๆ และมีความเชื่อว่าผู้นำที่มีคุณลักษณะดีจะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ผู้นำที่ดีเพราะมีคุณลักษณะที่พิเศษคือ มีความสามารถในการนำ มีความกล้าหาญ มีวิสัยทัศน์ และเชื่อว่าภาวะผู้นำมีมาตั้งแต่กำเนิด ไม่สามารถสร้างได้ ผู้เขียนสามารถสรุปทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

#23

- 1) มีความมุ่งมั่น ทะเยอทะยาน
- 2) มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้
- 3) มีความซื่อสัตย์ สุจริต
- 4) มีความยุติธรรม
- 5) มีความสามารถในการตัดสินใจ
- 6) มีวินัยในตนเองและผู้อื่น
- 7) มีความรับผิดชอบ
- 8) ชอบนำคนอื่น
- 9) มีความยืดหยุ่น

2. ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavior Theory)

การที่ผู้นำมีคุณลักษณะที่ดีมิได้รับประกันความสำเร็จในการบริหารองค์กรเสมอไป การศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมเป็นการพัฒนาขึ้นอีกขั้น ด้วยการมองว่าผู้นำที่ดี นอกจากมีคุณลักษณะที่ดีแล้วจะต้องมีพฤติกรรมที่ดีด้วย จะมองในด้านผู้นำที่มุ่งคน มุ่งงาน และมีความเชื่อว่าผู้นำสามารถสร้างได้อย่างมีคุณภาพ โดยสรุปภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมมีดังนี้

- 1) ภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ทั้งคนและงานอย่างสมดุล
- 2) ภาวะผู้นำที่เดินสายกลาง มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และมีความยืดหยุ่น

3. ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situation Theory)

จากทฤษฎีเชิงคุณลักษณะและทฤษฎีเชิงพฤติกรรมการแสดงออกที่ดีที่สุดเลิศ ไม่สามารถตอบโจทย์แห่งความสำเร็จขององค์กรได้ จึงมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ขึ้นอีกขั้นหนึ่งและศึกษาในเชิงของสติปัญญา วุฒิภาวะทางอารมณ์ของบุคคลเพื่อตอบสนองการทำงานที่มีผลสัมฤทธิ์สูง มีการศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ว่าขึ้นกับ วุฒิภาวะของผู้ตามทั้งในเชิงความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และมีความเชื่อกันว่าหากผู้ตามมีวุฒิภาวะ มีศักยภาพ ผู้นำก็จะไม่มุ่งคนหรือมุ่งงานมากนัก แต่จะเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้หรือการเป็นทีมงานที่ก้าวเดินไปพร้อม ๆ กันด้วยข้อจำกัดที่ว่า

- 1) ผู้นำที่มีคุณลักษณะที่ดีไม่ได้รับประกันความสำเร็จในการบริหารงานเสมอไป
- 2) ผู้นำที่มีพฤติกรรมที่ดีเยี่ยม ทำงานหนัก อาจจะไม่ทันกับโลกสมัยใหม่
- 3) สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงต้องอาศัยภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเป็นจุดแข็งในตอนแรกแต่กลับเป็นจุดอ่อนในตอนหลัง ในขณะที่ลักษณะและพฤติกรรมของบางคนที่เคยเป็นจุดอ่อนแต่กลับกลายเป็นจุดแข็ง ทั้งนี้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์

4. ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ (Integrate Theory)

ในโลกและภาวะการณ์ที่ซับซ้อน ซ่อนเงื่อน บุคลิกลักษณะ พฤติกรรม และสถานการณ์ ยังไม่เพียงพอสำหรับการศึกษาด้านภาวะผู้นำ เพราะสังคมโลกมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน จึงมีการหลอมรวมทฤษฎีด้านคุณลักษณะ พฤติกรรม และสถานการณ์ เป็นทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคแห่งการแข่งขัน และยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอีกทั้งยังมีภาวะผู้นำอีกจำนวนมากที่ควรศึกษาทั้งในเชิงแนวความคิด ทฤษฎี บทความและงานวิจัยต่อไป

แนวความคิดภาวะผู้นำยุคใหม่

นอกจากภาวะผู้นำทั้ง 4 ทฤษฎีแล้ว ยังมีภาวะผู้นำใหม่ที่เกิดขึ้นมาเรื่อย ๆ ทั้งนี้ อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันในบางเรื่อง บางพฤติกรรม บางสถานการณ์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในแต่ละภาวะผู้นำ ผู้เขียนจึงเสนอแนวความคิดเพื่อให้เกิดความรู้อย่างลึกซึ้ง

1. ภาวะผู้นำเชิงการเมือง (Political Leadership)

เป็นบุคลิกลักษณะพฤติกรรมและกระบวนการที่แสดงออกถึงการมีทักษะ มีความรู้ มีความชาญฉลาดในทางการเมือง มีบารมีสูง สามารถประสานงานและใช้งานคนที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาเป็นทีมในการทำงาน มีอุดมการณ์ มีความกล้าหาญ เด็ดขาดในการตัดสินใจ บนพื้นฐานความถูกต้อง มีหลักการที่แน่วแน่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีหลักธรรมาภิบาล

2. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership)

เป็นกระบวนการนำพาองค์กรสู่ทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนด้วยการรู้จักสภาพการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และการมองอนาคตอย่างลึกซึ้ง แล้วนำมาผสมผสาน เชื่อมโยง หลอมรวมเข้าด้วยกัน ผู้นำต้องมีทักษะทั้งด้านการคิดอย่างเป็นระบบและมองเชิงอนาคตภาพ สามารถบริหารคน บริหารตน บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล้า นำและกล้าจัดการกับความเปลี่ยนแปลงเพื่อทำให้องค์กรเป็นเลิศในทุก ๆ ด้าน

3. ภาวะผู้นำทีม (Team Leadership)

เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีทักษะ มีความรู้ มีความสามารถพิเศษ เข้าใจถึงความแตกต่างของทีม มีศาสตร์และศิลป์ในการจูงใจ หรือสร้างแรงบันดาลใจทีมงานให้สามารถทุ่มเทร่างกายและแรงใจทำงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายของตนเองและองค์กร เป็นประเภทสั่งงานไม่ใช่สั่งการ มีความสามารถในการประสานบุคคลทั้งที่มีความคิดเห็นตรงกันและไม่ตรงกันให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership)

เป็นกระบวนการที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความสามารถพิเศษในการวางแผนกลยุทธ์และแนวทางอย่างชัดเจน มีจุดมุ่งหมายในการขับเคลื่อนด้วยการบริหารองค์กรและบุคลากร ภาวะผู้นำประเภทนี้จะต้องมีการคิด วางแผนอย่างเป็นระบบ มีคุณลักษณะที่โดดเด่นคือมีความนิ่ง สุขุม ลุ่มลึก รอบคอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ คิดไตร่ตรอง เชื่อมโยงทั้งในอดีต ปัจจุบัน นำไปสู่การคาดการณ์ในอนาคตที่ชัดเจนและแม่นยำ

5. ภาวะผู้นำเชิงศรัทธาบาบิ (Charismatic Leadership)

เป็นภาวะผู้นำที่อธิบายถึงผู้นำที่มีบทบาท มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในเชิงทัศนคติและความรู้สึกของสมาชิกในองค์กร โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความไม่ลงตัว มองประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กล้าเสี่ยง กล้าลอง กล้าท้าทายแม้จะตกอยู่ในสถานการณ์ที่กดดันเพียงใดก็ตาม มีทักษะและความสามารถในการสื่อสารที่เป็นเลิศ นำไปสู่ความเชื่อมั่นและศรัทธาจากผู้ตามอย่างเต็มใจ

6. ภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership)

เป็นกระบวนการที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นอัจฉริยะ ความสามารถพิเศษในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยึดหยุ่นในการปรับตัวเข้ากับทุกสภาพการณ์ นำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ มองที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลัก

7. ภาวะผู้นำเชิงระบบ (Systematic Leadership)

เป็นอิทธิพลหรือกระบวนการในการนำอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่น มีความสามารถพิเศษในการคิด การตัดสินใจในภาพรวมอย่างเป็นระบบ มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ กล่าวท้าทายในการให้ความร่วมมือทำงานร่วมกัน ประสานงาน เชื่อมโยง ส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างสมดุลและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

8. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Creative Leadership)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการจูงใจ ประสานงาน และนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทายและสร้างสรรค์ โดยอาศัยปัจจัยทางด้าน 1) สภาพแวดล้อมแบบเปิด ด้วยการไว้วางใจ ให้อิสระในการคิด พร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ 2) แรงจูงใจภายใน ด้วยการมีความอยาก ความหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ทุ่มเทเพื่อให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จ และ 3) ความรู้เชิงลึก ด้วยการมีความรู้แนวกว้างและลึก มีทักษะ ประสบการณ์อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

บทสรุป

การกล่าวถึงผู้นำ ส่วนมากคนทั่วไปจะมองภาพไปที่บุคลิกลักษณะเป็นหลัก ส่วนการมองภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ จะมองที่พฤติกรรม การกระทำ หรือกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งปัจจุบันภาวะผู้นำสมัยใหม่ได้เกิดขึ้นมากมาย โดยจะมีความเหมือนและแตกต่างกันบ้างในบางส่วน ไม่ได้แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง บุคคลที่ได้เป็นหรือไม่ได้เป็นผู้นำแต่มีภาวะผู้นำอยู่ในตัวเองสูงจะเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต มีทักษะในการบริหารจัดการตนเองและโลกรอบตัวได้อย่างสมดุล รู้จักการนำ การประสานตนเองและผู้อื่นบนพื้นฐานแห่งความพอดี ยึดหลักพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิตและการทำงานคือการเดินสายกลาง อดทน อดกลั้นอันจะสอดคล้องกับการมีคุณสมบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือมีความยืดหยุ่น มีวิสัยทัศน์ และมีจินตนาการ

บรรณานุกรม

- กระแส ชนะวงศ์. (2556). ภาวะผู้นำ. ค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2556
จาก <http://www.nham.or.th/content/100/1/>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). สุดยอดภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ชัคเซส มีเดีย.
- กนกอร สมปราชญ์. (2556). ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- จีระ หงส์ลดารมภ์. (2556). การพัฒนาภาวะผู้นำ. ค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2556
จาก <http://www.chiraacademy.com>
- _____. (2556). แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
ค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2556 จาก <http://www.chiraacademy.com/>
- _____. (2556). การบริหารคนเก่ง (Talent Management) ในมุมมองของนักพัฒนา
บุคลากรมืออาชีพ. ค้นเมื่อ 19 มกราคม 2556,
จาก <http://www.hrtothai.com/>
- ชัยวัฒน์ ชยามกุล. ผู้นำหลายมิติ. (2550). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ประเวศ วะสี. (2555). ผู้นำกับการปฏิรูปประเทศ. ค้นเมื่อ 19 มกราคม 2556,
จาก <http://www.hrtothai.com/http://highlight.kapook.com/view/49694>
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่และ
ผู้นำใหม่ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แม็กซ์เวลล์, จอห์น ซี. (2552). ความสำเร็จ สร้างได้ทุกวัน. แปลและเรียบเรียงโดย
อิทธิพน เรืองศรี. กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี.
- ยุดา รักไทยและสุภาวดี วิทยะประพันธ์. (2552). คัมภีร์การพัฒนาภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ:
เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:
ทิพย์วิสุทธิ์.
- สมพงษ์ สุวรรณจิตกุล. (2547). รวมความคิด 45 กูรู. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.

- Adair, J. (2007). **Leadership for Innovation: How to Organize Team Creativity and Harvest Ideas**. Kogan Page.
- Bennis, W. (2002). **Creative Leadership**. [ABI]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Dubrin, A. J. (2010). **Principles of Leadership**. South-Western Cengage Learning.
- Northouse, G.P. (2012). **Introduction to leadership: concepts and practice**. Sage Publication, Thousand Oaks, USA.

อ้างอิงรูปภาพ

ที่ หน้า แหล่งอ้างอิง

- #12 18 http://www.council.chula.ac.th/university_council/12
- #13 19 <http://www.sci.nu.ac.th/pomt/index.php?SRC=14>
- #14 20 <http://www.ocoruja.com/index.php/2009/warren-bennis/>
- #15 21 <http://www.mindtools.com/pages/club/interviews/John-Adair.htm>
- #16 22 <http://kit.kvc.ac.th>
- #17 23 <http://www.kmutt.ac.th/organization/cec/openhouse/website/chira.html>
- #18 23 <http://blog.eduzones.com/aec/86162>
- #19 24 <http://aa.utpb.edu/jbs-leadership-institute/other-events/>
- #20 24 <http://www.chick-fil-a-leadercast.com/blog/john-maxwell-on-choices/>
- #21 25 <http://www.hbs.edu/faculty/Pages/profile.aspx?facId=6495>
- #22 25 <http://www.shelfari.com/authors/a11060/Peter-F-Drucker/>
- #23 25 http://gensyspharma.com/?page_id=16

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

Creative Leadership

“ฟ้าหลังฝน สว่างไสว ฉันทิ
ผลงานที่ถูกเจียรไน ย่อมมีคุณค่า และสง่างามฉนั้น”

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Creative Leadership)

ในแต่ละยุคแต่ละสมัยแนวคิดภาวะผู้นำจะไม่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง จะมีส่วนที่เหมือนกันและส่งเสริมซึ่งกันและกันเป็นส่วนใหญ่ สภาพแวดล้อมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การแก้ปัญหาแบบเดิม ๆ มักจะใช้ไม่ได้ผล การศึกษาภาวะผู้นำมีพัฒนาการมาโดยตลอด ส่วนใหญ่แล้วจะมีมุมมองแบบเดิม ๆ คือ คุณลักษณะ พฤติกรรม สถานการณ์และการบูรณาการซึ่งแม้จะมีความสำคัญและจำเป็น แต่แนวคิดทั้งสี่ก็ไม่เพียงพอที่จะอธิบายเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคใหม่และการศึกษาของไทย จึงได้มีความพยายามที่จะพัฒนาภาวะผู้นำที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับทัศนะของ ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการวิจัยทั้งในเชิงแนวคิด รูปแบบ และกระบวนการเพื่อฝ่าวงล้อมและขยายขอบเขตของการมองปัญหาทะลุวงไปจากแนวทางแบบเดิม ๆ จึงจะสามารถแก้ปัญหา สร้างสิ่งที่ดีและยั่งยืนในอนาคต สอดคล้องกับทัศนะของสโตนและทิมเพอร์เลย์ (Stoll & Temperley) กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือการมีปฏิริยาตอบสนองเชิงจินตนาการในโลกแห่งอนาคตโดยการคิด ไตร่ตรอง อย่างละเอียด รอบคอบ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความกดดันและท้าทาย

ทุกยุค ทุกสมัย จะมีผู้นำเกิดขึ้นเสมอ ผู้นำที่แสดงออกถึงการนำสิ่งที่ดีงาม มีคุณค่า และทำให้เกิดประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เรียกได้ว่ามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ปัจจุบันนักวิชาการศึกษาและทุก ๆ คนต่างก็ให้ความสนใจและศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงได้พยายามศึกษาค้นคว้า ตั้งสมมติฐาน อธิบาย ตลอดจนวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับบริบทของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยได้เสนอแนวคิด และค่านิยมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้หลากหลายทั้งในลักษณะที่แตกต่างกันและคล้ายคลึงกัน สามารถจำแนกนิยามและแนวคิดดังนี้ 1) กลุ่มที่กล่าวเกี่ยวกับการการนำ (leading) เป็น

ความสามารถในการนำด้วยรูปแบบ และวิธีการ ใหม่ ๆ อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน และ 2) กลุ่มที่กล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับการกระตุ้นหรือการประสานงาน (connecting) เพื่อให้ เกิดความสร้างสรรค์

คำนิยามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีคำนิยามทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันตามขอบเขต เนื้อหา ทักษะ ทักษะ มุมมอง และสถานการณ์ ผู้เขียนสามารถจำแนกคำนิยามของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้เป็น 2 กลุ่ม ประกอบไปด้วย

กลุ่มแรก ได้ให้คำนิยามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะการสร้างหรือการนำ เป็นความสามารถในการนำบุคคลอื่น ๆ ผ่านกระบวนการ (Process) หรือวิธีการ (Method) ร่วมกันไปสู่อนาคตใหม่ ๆ ที่ริเริ่มสร้างสรรค์อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนหรือ ถูกมองข้ามไปและมีปฏิกริยาตอบสนองเชิงจินตนาการโดยคิดไตร่ตรอง อย่างละเอียดถี่ถ้วน ในสถานการณ์ และประเด็นต่าง ๆ ที่ท้าทาย และที่สำคัญคือคนที่ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะต้องสร้างสภาพแวดล้อม (Environment) สำหรับผู้อื่นให้มีความสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของศาสตราจารย์จอห์น พี คอตเตอร์ (John P. Kotter) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาภาวะผู้นำและอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Leading Change ว่า “การนำเท่านั้นที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงองค์กรได้”

#24

Kotter

กลุ่มที่สอง ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในเรื่อง เกี่ยวกับการประสานงาน เป็นความสามารถในการติดต่อประสานงาน กับบุคคลต่าง ๆ ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน หรือสอดคล้องกันเพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์ ด้วยการ กระตุ้น (Encourages) ส่งเสริม และสนับสนุน กระบวนการใหม่ ๆ ให้เกิดความสมดุล

(Balancing) ระหว่างความเร่งรีบ (Emergent) และการเปลี่ยนแปลงแบบช้า ๆ ค่อยเป็น ค่อยไป ทั้งที่อาจจะเกิดขึ้น และที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

จากคำนิยามของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่กล่าวมาทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เกี่ยวกับการนำและกลุ่มที่เกี่ยวกับการประสานงาน ผู้เขียนสามารถบูรณาการคำนิยามของทั้งสองกลุ่มสรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์หมายถึง ความสามารถที่พิเศษในการจูงใจและนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ ที่ท้าทายและสร้างสรรค์

แนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

จากที่กล่าวมาในข้างต้นนั้นเป็นการสังเคราะห์คำนิยามของนักวิชาการที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้มองเห็นกรอบแนวคิดและเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอเสนอแนวคิดจากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

#25

 ธีระ รุญเจริญ ศาสตราจารย์ด้านการบริหารการศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ 2 ประการว่าเป็นลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำผู้อื่นและประสานงานผู้อื่นด้วยการสร้างแรงบันดาลใจ สร้างแรงจูงใจ สร้างบรรยากาศในการคิดนอกกรอบ โดยใช้วิธีการใหม่ ๆ นำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

มิน บาชาดัวร์ (Min Basadur) ทำงาน ณ มหาวิทยาลัยแม็กมาสเตอร์ เป็นศาสตราจารย์ด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับการยอมรับระดับโลกในความเป็น**ผู้เชี่ยวชาญด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์** ได้สรุปแนวคิดและสาระสำคัญไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการนำบุคคลอื่นผ่านกระบวนการหรือวิธีการร่วมกัน เป็นการค้นหาและแก้ไขปัญหาด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ เป็นวิธีการหรือกระบวนการที่เรียบง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อนแต่มีผลลัพธ์ดีเยี่ยม

#26

Basadur

ธารา จี โคท (Tara G. Coste) ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและสมาคมความคิดสร้างสรรค์ในสหรัฐอเมริกาและเป็นศาสตราจารย์ด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์ ณ มหาวิทยาลัยการจัดการ ประเทศสิงคโปร์ ได้เสนอแนวคิดและมิติของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อการปฏิบัติที่มุ่งไปสู่การพัฒนาองค์กรในเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าประกอบไปด้วย ความท้าทายและการมีส่วนร่วม ความมีอิสระ ความไว้วางใจ การใช้เวลาสำหรับการคิด ความสนุกสนาน การลดความขัดแย้ง การสนับสนุนความคิดเห็น การโต้แย้ง การกล้าเสี่ยงกับความท้าทายและกดดัน

#27

Coste

อัลมา แฮร์ริส (Alma Harris) ศาสตราจารย์และผู้อำนวยการสำนักวิจัย ณ มหาวิทยาลัยวอร์วิค ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่า เกี่ยวข้องกับการติดต่อประสานงาน กับบุคคลที่มีความคิดเห็นที่ตรงกัน และแตกต่างกัน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องอาศัยเวลาและโอกาสเพื่อที่จะให้มีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน อย่างไรก็ตามคำตอบที่ได้อาจจะไม่ใช่มาจากความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน อาจจะมาจากผลของความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน อันจะนำไปสู่การคิดเชิงสร้างสรรค์ ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ แต่ก็ต้องกล้าเปลี่ยนความคิดเดิม ๆ และเผชิญกับความเชื่อมั่นกับวิธีการใหม่ ๆ ที่จะสร้างขึ้นเป็นภาวะผู้นำที่

#28

Harris

พัฒนาสมรรถนะและความสามารถต่าง ๆ ของบุคคลภายในองค์กร เพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์ในทุกสถานที่และทุกระดับ เพื่อจะได้รับการพัฒนาและส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นและที่สำคัญคือ การมีภาวะผู้นำที่ปราศจากการยึดมั่น ถ้อยมั่น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทาง วิธีการใหม่ ๆ และความท้าทายมากกว่าการคงอยู่ในสภาพแบบเดิม ๆ ดังที่เป็นอยู่

การบูรณาการกรอบแนวคิดทั้งสองกลุ่มจากคุณลักษณะและพฤติกรรมในการเป็นผู้นำความสร้างสรรค์ และผู้กระตุ้นให้ผู้อื่นเกิดความสร้างสรรค์ ผู้เขียนสามารถสรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้ว่า เป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการต่อสิ่งต่าง ๆ โดยการนำและประสานงานบุคคลอื่น ด้วยแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ อย่างท้าทายอีกทั้งยังเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่ สนับสนุนให้ผู้อื่นได้มีความสร้างสรรค์

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

จากคำนิยาม แนวความคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่มองในมุมการสร้าง การนำ การประสาน และการจูงใจ เพื่อให้ผู้ตามยอมทำตามด้วยความสมัครใจ บางครั้งอาจจะส่งเสริม สนับสนุนให้มีความกล้าในการแสดงออก การกล้าเสี่ยงอย่างมีเหตุผล โดยไม่กลัวความผิดพลาดหรือผลเสียที่จะเกิดขึ้น เพราะปัญหาหนึ่ง ๆ นั้นมิใช่มีทางแก้ไขเพียงทางเดียว หากแต่ยังมีหลายวิธีที่จะแก้ไขซึ่งต้องอาศัยการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันค้นหาวิธีที่ดีที่สุด องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จากการศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลายทัศนะมีดังต่อไปนี้

ปีเตอร์ เซอร์นิน (Peter Chernin) ผู้อำนวยการสถาบันฟ็อกซ์ (FOX) ในลอสแอนเจลิส และทำงานในมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ได้สรุปองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นความสามารถในการติดต่อประสานงานทั้งเกี่ยวข้องกับตนเองและทีมงาน มีองค์ประกอบหลักดังนี้ 1) แรงบันดาลใจ 2) วิสัยทัศน์ และ 3) จินตนาการ

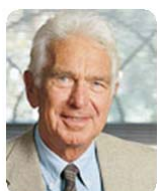
#29

Chernin

วอเรน เบนนิส (Warren Bennis) ผู้ก่อตั้งและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นที่ปรึกษาประธานาธิบดีสหรัฐฯ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์ให้กับมหาวิทยาลัยเซาท์เทินแคลิฟอร์เนีย เมืองซานดิเอโก และมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าจะเกี่ยวข้องกับคน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจ เป็นความไว้วางใจในการบริหารจัดการเชิงระบบ 2) วิสัยทัศน์ เป็นการมองอนาคตที่มุ่งสู่ความสำเร็จ และ 3) ความยืดหยุ่น ทั้งในการคิด การทำ และการตัดสินใจ

#30

Bennis

ริชาร์ด เอ คอตเตอร์ ทำงาน ในภาควิชาภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง ณ Antioch University ได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่ามีดังต่อไปนี้ 1) วิสัยทัศน์ 2) จินตนาการ 3) การคิดเชิงวิจรรณญาณ และ 4) การปฏิบัติการเชิงสะท้อนผล

เดวิด เอ ซัวร์ซา (David A. Sousa) ศาสตราจารย์ด้านการศึกษามหาวิทยาลัยซีตัน ฮอลล์ ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังต่อไปนี้ 1) สติปัญญา 2) แรงจูงใจ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา และ 4) ความยืดหยุ่น

#31

Sousa

#32

Guntern

นำเชื่อถือ

ก๊อตลิบ กุนเทริน (Gottlieb Guntern) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำและความสร้างสรรค์ ทำงานเป็นที่ปรึกษาพิเศษสำหรับผู้บริหารระดับสูง เป็นประธานของ International Creando Symposium on Creative Leadership ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าประกอบไปด้วย 1) แรงบันดาลใจ 2) วิสัยทัศน์ 3) สติปัญญา และ 4) ความ

เจียร์เน็ต พี พาร์คเกอร์ (Jeanette P. Parker) ศาสตราจารย์ด้านการศึกษามหาวิทยาลัยหลุยเซียน่า สเตรท และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอัจฉริยะ ที่

สำคัญเป็นศิษย์เอกของ อี พอล ทอเรนซ์ (บิดาแห่งความคิดเชิงสร้างสรรค์) และ ลีก็ จี บิกนาร์ด ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการสอน และเป็นรองศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยหลุยเซียน่าสรุป

#33

Parker

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ในหนังสือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่าประกอบไปด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) ความยืดหยุ่น และ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา

ซาร่าห์ อี แดนนอร์ (Sarah E. Danner) ปัจจุบันทำงานเป็นอาจารย์ ณ มหาวิทยาลัยโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยอันดับต้นๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าประกอบไปด้วย 1) ความยืดหยุ่น และ 2) ความไว้วางใจ

#34

Stoll

ศาสตราจารย์หลุยส์ สโตล (Louise Stoll) ผู้อำนวยการศูนย์ภาวะผู้นำ ณ มหาวิทยาลัยลอนดอน ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และ ศาสตราจารย์จูเลีย ทิมเพอเลย์ (Julie Temperley) ได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ในบทความชื่อ “Creative Leadership: a Challenge of Our Times” ว่าประกอบไปด้วย 1) จินตนาการ และ 2) การคิดแบบไตร่ตรอง

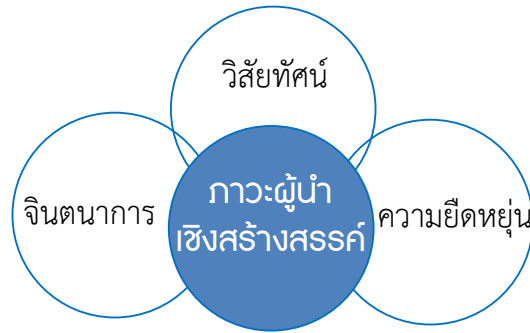
อัลมา แฮร์ริส (Alma Harris) ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาภาวะผู้นำและศาสตราจารย์สถาบันการศึกษาในมหาวิทยาลัยลอนดอนให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่าไม่ใช่คุณลักษณะแต่จะเป็นการกระทำที่มีอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลง และได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าประกอบไปด้วย 1) ความยืดหยุ่น และ 2) ความท้าทาย

ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่าประกอบไปด้วย 1) การคิดเชิงวิเคราะห์ 2) การนำการเปลี่ยนแปลง และ 3) จินตนาการ

องค์ประกอบ	นักวิชาการ
จินตนาการ	หลุยส์ สโตลล์ , ปีเตอร์ เซอร์นิน ริชาร์ด คอตเตอร์, ไพฑูรย์สินลารัตน์
ความยืดหยุ่น	เจียร์เน็ต พี พาร์คเกอร์, อัลมา แฮร์ริส ซาร่าห์ อี แดนเนอร์, วอเรน เบนนิส เดวิด เอ ชัวซาร์
วิสัยทัศน์	ก๊อตลิบ กุนเทริน, ปีเตอร์ เซอร์นิน เจียร์เน็ต พี พาร์คเกอร์, วอเรน เบนนิส ริชาร์ด คอตเตอร์

จากแนวคิดและทัศนะของนักวิชาการและนักจิตวิทยา เห็นได้ว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ใช้เกณฑ์พิจารณาจากองค์ประกอบความถี่สูง สรุปได้จำนวน 3 องค์ประกอบที่สำคัญ คือจินตนาการ ความยืดหยุ่น และวิสัยทัศน์ แต่ไม่ได้หมายความว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่สำคัญ ในอนาคตควรมีการศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านแรงบันดาลใจ และการคิดแบบไตร่ตรอง

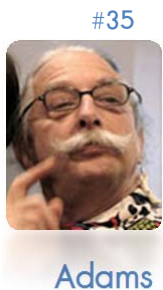

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

จินตนาการ (Imagination)

จินตนาการ เป็นความเชื่อ ความศรัทธา ความคาดหวัง ซึ่งก่อให้เกิดมโนภาพในจิตใจ ที่สำคัญต้องมีความเชื่อมั่นว่ามีความเป็นไปได้ จินตนาการเป็นวิสัยทัศน์รวมกับความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมในการแสดงออกถึงกระบวนการสร้างมโนภาพที่เด่นชัดไว้ในจิตใจ มีเหตุผล โดยบุคคลที่จะมีคุณสมบัติการมีจินตนาการจะมีพฤติกรรมหรือการแสดงออกดังต่อไปนี้

1. **มีอารมณ์ขัน** เป็นคนที่เรียบง่าย รักสนุก ขี้เล่น อันจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียดเกินไป การมีอารมณ์ขันเป็นยาวิเศษที่ทำให้คนเรามีความสุข ผ่อนคลายจากความตึงเครียด รู้จักปล่อยวาง มองโลกในแง่ดี ให้โอกาสให้อภัย รู้จักการฝึกใช้คาถา “ช่วงมัน” บ้างก็มีความสุข สอดคล้องกับ ดร.แพตช์ อัดัมส์ (Patch Adams)

ผู้อำนวยการสถาบันเกอซุนด์ไฮต์ ซึ่งเป็นศูนย์การแพทย์ในรัฐเวสต์เวอร์จิเนีย สหรัฐอเมริกาที่เชื่อว่าการมีอารมณ์ขันจะเป็นปัจจัยที่สำคัญด้านสุขภาพ ทำให้อัตราการเต้นของชีพจรลดลงระดับหนึ่ง มีการหลั่งสารแอนโดर्फินส์และเพิ่มปริมาณออกซิเจนในกระแสเลือด ทำให้มีการปลดปล่อยการสร้างสรรค์และกระตุ้นทักษะในการคิดเชิงสร้างสรรค์สูง คนที่มีอารมณ์ขันจะเสริมสร้างให้

บรรยากาศในที่ทำงานให้มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นกระบวนการในการปลดปล่อยความตึงเครียด แม้แต่ในเมืองบังคาลอร์ (Bangalore) ประเทศอินเดียก็มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยหัวเราะ (Laughter University) ขึ้นเพื่อเป็นการฝึกหัวเราะให้เป็นธรรมชาติ ไม่ใช่การหัวเราะ หึ หึ ๆ หรือฝืนยิ้มที่ริมฝีปากเล็กน้อย แต่เป็นการหัวเราะแบบสุด ๆ เพื่อให้มีความสุข รื่นเริง บันเทิงใจ ทำให้เกิดความหรรษาแห่งอารมณ์ ซึ่งสรุปโดยนักจิตวิทยาและนักวิจัยทางการแพทย์ก็พบว่าคนที่ม้อารมณ์ขันจะส่งผลต่อการมีความสร้างสรรค์

2. มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ มองโลกในแง่บวก ให้กำลังใจตัวเองเสมอ คิดในสิ่งที่คนอื่นไม่คาดคิด คิดนอกกรอบ คิดสิ่งใหม่ ๆ มีความสามารถในการบูรณาการทักษะและความรู้เพื่อก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์และบรรยากาศที่จริงจัง ใ่ว่างใจ ให้โอกาส ให้อภัย จะเอื้ออำนวย สนับสนุนให้เกิดความคิดใหม่ ๆ นำไปสู่ความคิดเชิงสร้างสรรค์ได้

3. มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความฉับไวในการตอบสนองต่อปัญหาอย่างสร้างสรรค์สอดคล้องกับ ศาสตราจารย์ไฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ที่กล่าวว่าการมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด เป็นความสามารถอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ขณะที่ ศาสตราจารย์เดวิด เพอร์กินส์ (David Perkins) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด กล่าวว่า องค์ประกอบความเฉลียวฉลาดมี 3 อย่าง คือ ความฉลาดโดยประสาท โดยประสบการณ์ และโดยการคิดไตร่ตรอง

#36

Perkins

ความยืดหยุ่น (Flexibility)

คนที่มีความสามารถในการคิดและมองปัญหา พร้อมเห็นทางออกของปัญหาที่หลายมุมมอง หลายทิศทาง หลายมิติ สามารถปรับเปลี่ยนความคิดและวิธีการได้ตลอดเวลาเมื่อได้รับข้อมูลสารสนเทศและข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ที่น่าเชื่อถือ

คุณลักษณะดังกล่าวคือคนที่มีความยืดหยุ่น เช่นเดียวกับน้ำเมื่ออยู่ในแม่น้ำลำธารที่กว้างใหญ่ ก็จะเย็น ใสสะอาด แต่เมื่ออยู่ในกาน้ำร้อนที่กำลังต้มเดือด ก็จะร้อนระอุ แต่มีสิ่งหนึ่งที่ยังคงไว้คือความเป็นน้ำ คนที่มีความยืดหยุ่นก็จะสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่คลุมเครือ กำกวม กดดัน ทำทนาย หรือ มีความไม่แน่นอนได้อย่างไม่มีปัญหา ไม่ยึดติดกับความรู้หรือกรอบแนวคิดแบบเดิม ๆ

สอดคล้องกับทัศนะของ **วิกรม กรมดิษฐ์** ประธานมูลนิธิอมตะ เจ้าของนิคมอุตสาหกรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ ที่กล่าวว่าความยืดหยุ่นเป็นความพอดี พอควร ในความคิดและการกระทำ ไม่มาก ไม่น้อย เข้าใจ รู้จักตัวเองและสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงวิถีคิดและการกระทำตามสถานการณ์โลกโดยมองเป็นเรื่องที่ทำทนายและสนุกสนาน การจริงจังอย่างมีความสุขไม่หมกหมุ่นและเคร่งเครียดกับงานมากเกินไป

ลักษณะบุคคลที่มีความยืดหยุ่นที่พิเศษอีกประการคือเป็นคนที่ไม่ชอบกฎ ระเบียบ แบบแผน เงื่อนไขที่ยุ่งยาก ละเอียดยิบ เป็นคนมองโลกในแง่ดี พยายามจับถูก ไม่จับผิด ถึงแม้ว่าพบการกระทำผิดก็จะมองว่าคนเรามีความแตกต่างกัน ย่อมสามารถกระทำผิดได้ บกพร่องได้ ไม่มีใครดีหรือทำถูกไปหมดทุกอย่าง ความบกพร่องหรือผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาของปุถุชนทั่วไป ไม่ยึดมั่น ถือมั่น กับความคิดหรือแนวทางที่ตั้งไว้แบบสุดโต่ง คิดว่าบางเรื่องถูกวันนี้อาจจะผิดในวันข้างหน้า รู้จักผ่อนปรนตนเอง ไม่จริงจังและเคร่งเครียดกับสิ่งที่กระทำมากเกินไป เพราะถ้าตึงมากก็จะเหมือนกับสายพิณที่ตึงแน่นเกินไป สักวันก็ต้องขาดสะบั้น ความพอเหมาะ พอดีเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เป็นคนเรียบง่าย อารมณ์ดี คนที่มีความยืดหยุ่นจะไม่เจ็บปวดและทุกข์ทรมานในเวลาที่ไม่

#37

วิกรม กรมดิษฐ์

สมหวังหรือผิดหวัง เพราะจะสามารถทำให้ได้ว่าคนเราแพ้ได้ ชนะได้ เสมอได้ กล่าวคือสามารถทำให้รู้สึกปล่อยวางได้ ส่วนคนที่ไม่มีความยืดหยุ่น จะมีลักษณะที่เด่นชัดคือยอมหักไม่ยอมงอ ยึดความคิดตนเองเป็นใหญ่ เช่นถ้าแพ้หรือล้มเหลวขอไม่มีชีวิตอยู่ดีกว่า มีทิฐิสูง แม้แต่เพื่อนฝูง ญาติสนิท มิตรสหาย ถ้าทำผิดใจหรือผิดพลาดก็จะไม่ให้โอกาส ไม่ให้อภัย

วิสัยทัศน์ (Vision)

การมีวิสัยทัศน์ หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมองภาพในอนาคตอย่างชัดเจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คนที่มีวิสัยทัศน์จะเป็นคนที่มองไกล ใจกว้าง (ไม่มองใกล้ ใจแคบ แอบใส่ร้ายเพื่อน) กล้าที่จะปรับเปลี่ยน เรียนรู้ เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ให้กับตัวเอง เปิดใจกว้างเป็นส่วนหนึ่งของความเปลี่ยนแปลง มองภาพรวม ภาพใหญ่ ไม่มองภาพเล็ก ไม่คิดเล็ก คิดน้อย ไม่มีอคติ วิสัยทัศน์ไม่ใช่การเพ้อฝันที่เลื่อนลอย แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งมาจากการเข้าใจองค์การอย่างลึกซึ้งทั้งในอดีตและในอนาคตขององค์กร ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์จะกล้าคิด กล้าฝัน กล้าตัดสินใจ เชื่อมั่นและตั้งมั่นในวิสัยทัศน์ร่วมกัน

การมีวิสัยทัศน์รวมไปถึงการสร้างคน สร้างทีมงาน การมีสายตาอันเฉียบคม โดยมองคนในทีมที่มีแวว มีอนาคตไกล มีความคิด ความอ่าน เพียงแต่อายุน้อย ขาดประสบการณ์ผู้นำจะต้องอดทน อดกลั้น รู้จักใช้เวลาในการบ่มเพาะคนให้มีวิสัยทัศน์ให้มีความแข็งแกร่งทั้งร่างกายและจิตใจ แต่ผลลัพธ์ที่ได้นั้นคุ้มค่าเสมอ เป็นการคิดวางแผนอนาคตของทีมงาน เพื่อจะกำหนดทิศทางและจุดหมายที่ชัดเจน เพื่อที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จในอนาคต

บทสรุป

บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะหรือพฤติกรรมในการแสดงออกด้านการมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และความยืดหยุ่น เรียกว่าเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับคนที่มีแต่วิสัยทัศน์ แต่ขาดจินตนาการและความยืดหยุ่นก็สามารถพัฒนาและสร้างได้ เพียงแต่ต้องกล้าที่จะเปิดใจ เรียนรู้ รับรู้ สิ่งใหม่ ๆ วิธีการใหม่ ๆ และฝึกเป็นคนที่มีลักษณะน้ำไม่เต็มแก้ว กล่าวคือต้องหมั่นฝึกฝน เรียนรู้ เต็มเต็มอยู่ตลอดเวลา หรือคนที่มีวิสัยทัศน์ มีจินตนาการ แต่ขาดความยืดหยุ่น ควรจะรู้จักรับฟังความคิดเห็นและวิธีการของคนอื่นที่ไม่ตรงกับตนเอง แล้วนำมาคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ มีเหตุผล พร้อมทั้งจะยอมเปลี่ยนวิธีการไปกับคนอื่นที่เห็นว่าถูกต้อง

บรรณานุกรม

- วิกรม กรมดิษฐ์. (2555). **คาถาชีวิต**. กรุงเทพฯ: พรินท์ ซิตี้ จำกัด.
- ว. วชิรเมธี (2555). **9 เรื่องเพื่อความก้าวหน้า**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ปราน.
- วิทยา นาควัชระ (2555). **อยู่อย่างสง่า**. พิมพ์ครั้งที่ 26. กรุงเทพฯ: ปรีชาธร อินเตอร์พริ้นท์ จำกัด
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). **ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่ และผู้นำใหม่ทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทอย เชนรี. (2554). **นิสัยแห่งความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.
- สุทธิชัย หยุ่น (2556). **ชีวจิต**. ปีที่ 15 ฉบับ 16 ก.พ. 2556. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน).
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). **กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว.

- Basadur, M. (2008). Leading Other to Think Innovatively Together: Creative Leadership. *Journal of The Leadership Quarterly*,15(1),.103–21.
- Bennis, W. (2002). **Creative Leadership**. [ABI]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Harris, A. (2009). Creative leadership.*Journal of Management in Education*, 9-11.
- Chernin, P. (2001). **Creative leadership: The strength of ideas The power of the imagination**. *Vital Speeches of the Day*, 68(8),245.
- Coste, T. G. (2009). **Creative Leadership & Women**. Retrieved September 9, 2011, from <http://www.pptsearch.net/details-creative-leadership-amp-women-349420.html>
- Couto, R. A. (2002). **To give their Gifts: Health, community and democracy**. Nashville: Vanderbilt University Pr.
- Danner, S. E. (2008.). **Creative Leadership in Art Education: Perspectives of an Art Educator**. Thesis Master of Arts (MA), in Art Education (Fine Arts), Ohio University.
- Guntern, G. (2004). **The Challenge of Creative Leadership**.[n.p.]: Maya Angelou Press.
- Harris, A. (2009). Creative leadership. *Journal of Management in Education*,23(1), 9-11.
- Parker, J.P.&Begnaud, L.G. (2004). **Developing Creative Leadership**. Portsmouth, NH.: Teacher Ideas Pr.
- Stoll, L. &Temperley, J. (2009). Creative leadership: A challenge of our times. *School Leadership and Management*,29(1), 63-76.

อ้างอิงรูปภาพ

ที่	หน้า	แหล่งอ้างอิง
#24	36	http://www.hbs.edu/faculty/Pages/profile.aspx?facId=6495
#25	37	http://ednet.kku.ac.th/~ed-admm/person.htm
#26	38	http://www.flcreativity.com/11presenters.htm
#27	38	http://m07.cgpublisher.com/main_speakers.html
#28	38	http://cvb.ehu.es/ikdjendartea/programa.htm
#29	40	http://planetoftheapes.wikia.com/wiki/Peter_Chernin
#30	40	http://woonsocket.patch.com/users/Richard-couto/photos#photo-10434750
#31	40	http://www.corwin.com/authors/505118
#32	41	http://www.invention.ch/associations/g-guntern.php
#33	41	Creative Leadership Development Handbook.
#34	41	http://www.cceam.org/index.php?id=92
#35	44	http://en.wikipedia.org/wiki/File:080515patch.jpg
#36	44	http://www.uknow.gse.harvard.edu/teaching/TC326.html
#37	45	http://hilight.kapook.com/view/17324
#38	46	http://smeidea.blogspot.com/2012/05/vision.html

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

Factors affect Creative Leadership

Creative Leadership

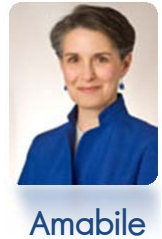
การเดินทางไกลหมื่นลี้ สำคัญที่สุดคือก้าวแรก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Factors affect Creative Leadership)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคลสามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นและพัฒนาให้ดีขึ้นและมีได้โดยไม่จำเป็นต้องพัฒนาเฉพาะบุคคลที่เป็นผู้นำเท่านั้น บุคคลทั่วไปก็สามารถส่งเสริมและพัฒนาได้เพราะแต่ละบุคคลต่างมีศักยภาพภายในตนเอง แต่ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ต้องมีปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยทางตรงและปัจจัยทางอ้อมมาเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล ก็ยังอาจมีอุปสรรคมาปิดกั้นหรือขัดขวางการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้ นักวิชาการ นักบริหารการศึกษา และนักบริหารธุรกิจได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ตามทัศนะและบริบทของแต่ละคนดังต่อไปนี้

#39

เทเรซา อะมาบิลี (Teresa Amabile) ศาสตราจารย์ด้านการบริหารธุรกิจของเอ็มดีเอชไอเอ และผู้อำนวยการวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าประกอบไปด้วย 1) ความรู้เชิงลึก เกี่ยวข้องด้านการมีทักษะ ความรู้ที่ยอดเยี่ยมและประสบการณ์ที่พิเศษในการปฏิบัติงานเฉพาะในด้านใดด้านหนึ่ง 2) มีทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการบูรณาการความรู้ ความคิด จินตนาการ และ 3) แรงจูงใจภายใน เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความปรารถนาอันแรงกล้า ความรู้สึกยินดีที่อยากจะทำงาน ตลอดจนมาจากการมีความพึงพอใจส่วนบุคคลเป็นพิเศษ

Amabile

แอนดริว พี วัลตัน (Andre P. Walton) ซึ่งเป็นอาจารย์ด้านความสร้างสรรค์ในมหาวิทยาลัยเนวาดาประเทศสหรัฐอเมริกา ให้ทัศนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าประกอบไปด้วย 1) สภาพแวดล้อมแบบเปิด 2) ความรู้เชิงลึก และ 3) แรงจูงใจภายใน

#40

Walton

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ : สิ่งทีควรค่าสำหรับทุกคนในอนาคต

โรเบิร์ต เจ. สเติร์นเบิร์ก (Robert J. Sternberg) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาชาวอเมริกัน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาสมรรถนะด้านจิตวิทยา ในมหาวิทยาลัยเยลและเป็นประธานสหพันธ์สมาคมด้านพฤติกรรมศาสตร์และสมองในสหรัฐอเมริกา ผลงานที่โดดเด่นคืองานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเชิงสร้างสรรค์และเขาวุ่นปัญญา วิจัยเกี่ยวกับเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่าการที่จะมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัย 1) สติปัญญา 2) ความรู้เชิงลึก 3) รูปแบบการคิด 4) บุคลิกภาพ 5) แรงจูงใจภายใน และ 6) สภาพแวดล้อมแบบเปิด

แอบราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) นักจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยม เจ้าของทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ได้กำหนดหลักการไว้ว่า “บุคคลที่พยายามสนองต่อความต้องการของตนเพื่อความอยู่รอดและความสำเร็จของชีวิต” นำไปสู่ทฤษฎีการจูงใจ (Motivation Theory) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสร้างสรรค์ไว้ในหนังสือศาสตร์และศิลป์ในการเป็นผู้นำในโลกยุคใหม่ ประกอบไปด้วย 1) แรงจูงใจภายใน มีความสนใจที่จะทำงานให้มีคุณค่ามากกว่าการมองเรื่องค่าตอบแทนที่สูงขึ้น และ 2) สภาพแวดล้อมแบบเปิด เป็นความมีอิสระทางความคิดเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การมีความสร้างสรรค์

ไมล์เดริล จี. ไพร์ยัวร์ (Mildred G. Pryor) ศาสตราจารย์ด้านการบริหารจัดการที่มหาวิทยาลัยเท็กซัส ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ในบทความ International Journal of business and public administration ในหัวข้อ The 4R'S Model For Nurturing Creative Talent ไว้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือ 1) ความท้าทาย 2) ค่านิยม 3) สภาพแวดล้อมแบบเปิด และ 4) แรงจูงใจภายใน

องค์ประกอบ	นักวิชาการ
แรงจูงใจภายใน	เทเรซา อะมาบายด์ , แอนดริว พี วัลตัน โรเบิร์ต เจ สเตรินเบิร์ก, ไมล์เดริล จี ไพรซ์ฮาร์ มาสโลว์
สภาพแวดล้อม แบบเปิด	แอนดริว พี วัลตัน, มาสโลว์ , โรเบิร์ต เจ สเตรินเบิร์ก, ไมล์เดริล จี ไพรซ์ฮาร์
ความรู้เชิงลึก	เทเรซา อะมาบายด์ , แอนดริว พี วัลตัน โรเบิร์ต เจ สเตรินเบิร์ก

ผลจากการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นแนวคิดจากนักวิชาการและนักการศึกษาพบว่า มีจำนวน 3 ปัจจัยที่มีความถี่สูงมาจากนักวิชาการที่ให้ทัศนคติตรงกันคือ แรงจูงใจภายใน สภาพแวดล้อมแบบเปิด และความรู้เชิงลึก

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation)

บันไดแห่งความสำเร็จของคนเราคือการมีความมั่นใจในตนเอง ขอเพียงเรามีความหวัง มีแรงปรารถนา มีแรงจูงใจภายในที่คอยกระตุ้นเตือนและให้กำลังใจตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้การเดินทางสู่เป้าหมายที่วาดหวัง หลายคนมองข้ามการกระตุ้นและให้กำลังใจตนเอง ทำให้เกิดความท้อถอยและท้อแท้เมื่อเจอปัญหา ขอให้คิดเสมอว่าความยาก ลำบาก ที่แสนสาหัสสาครรจ์นั้นทำให้คนประสบความสำเร็จมากมายโดยลักษณะหรือพฤติกรรมคนที่จะมีแรงจูงใจภายใน จะประกอบไปด้วย 1) การมีเป้าหมายที่ชัดเจน 2) มีความวิริยะ อุตสาหะ และ 3) มีความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงาน

1.1 เป้าหมาย (Goal)

#44

เป้าหมายนั้นต้องปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ และต้องกำหนดเป้าหมายเป็นขั้น ๆ เช่น 5 ปี 10 ปี 20 ปี จากนั้นก็ปรับเปลี่ยนไปที่ละขั้นหรือก้าวไปที่ละก้าวเพื่อให้การย่างก้าวเดินไปสู่เป้าหมายสัมฤทธิ์ผล เป้าหมายจะต้องสูง ยิ่งใหญ่ แล้วจะก่อให้เกิดความท้าทายและมีความทะเยอทะยานในการก้าวสู่เป้าหมายที่ไฝ่ฝันด้วยแรงปรารถนาอันแรงกล้า ทุกคนล้วนมีความฝัน การเดินทางสู่เป้าหมายที่แสนไกลย่อมทำให้เราเหนื่อยล้าและท้อแท้ ความกดดันอาจทำให้เราเกิดความรู้สึกท้อถอย เพื่อให้เป้าหมายมีความเป็นไปได้เราต้องรู้จักศักยภาพของตนเอง การมีเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้ไม่หลงทางและไม่หวั่นไหว สั้นคลอน อันจะเป็นแก่นแท้ของคนที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่นตั้งใจอย่างแน่วแน่ ในการมุ่งสู่จุดหมายที่ไฝ่ฝัน บางครั้งการเดินทางสู่เป้าหมายที่แสนไกลย่อมทำให้เราเหน็ดเหนื่อย แต่การได้รับพลังและกำลังใจจากคนในครอบครัวพร้อมคนรอบข้างที่แสนวิเศษ รวมกับการคิดบวกต่อตนเองและคนอื่น จะทำให้เราเดินสู่เป้าหมายได้ในที่สุด คนที่ประสบความสำเร็จจะไขว่คว้าหา สร้างโอกาสต่าง ๆ ให้กับตัวเองเสมอ มองวิกฤติเป็นโอกาสและมองโลกในแง่ดีอันจะทำให้เป้าหมายในชีวิตสำเร็จตั้งใจปรารถนา

1.2 ความมุ่งมั่น (intensity)

#45

สมจิตร จงจอหอ

การมีความมุ่งมั่น ทุ่มเท จะมีพฤติกรรมในการแสดงออกถึงการมีความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยม มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงจะช่วยเติมเต็มพลังงานในตัวเราให้มีพลังทำงานอย่างไม่มีขีดจำกัด การมีความกระตือรือร้นและความปรารถนาอันแรงกล้าในการทำงานขอเพียงไม่ท้อแท้เสียก่อน คนเราเมื่อเจอสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน คลุมเครือ ความมุ่งมั่นความทุ่มเท จะเป็นแรง

ช่วยผลักดันฟันฝ่าให้ผ่านพ้นไปได้ การใช้แรงบันดาลใจกระตุ้นให้ตัวเราใช้ศักยภาพที่มีจะเป็นบันไดสู่ความสำเร็จ เมื่อมีปัญหาและอุปสรรคก็ช่วยเหลือและกระตุ้นพร้อมกันให้กำลังใจทีมงานเสมอ ไม่มีทางลัดใด ๆ สู่ความสำเร็จโดยไม่ผ่านการทำงานที่หนักหน่วงเหมือนกรณีนักมวยสมัครเล่นไทยที่ชื่อ **สมจิตร จงจอหอ** ก็ใช้เวลาเดินทางอย่างก้าวสู่ความสำเร็จถึง 12 ปี กว่าจะได้เหรียญทองจากการแข่งขันกีฬามวยโอลิมปิก การทำงานหนัก มีคุณภาพและมาตรฐานสูงจะทำให้เรามีคุณค่า แต่ก็อย่าลืมการสร้างความสุขในระหว่างการเดินทาง คือหยุดพักบ้างเมื่อเราเหน็ดเหนื่อย หยุดชาร์จพลังงานทั้งร่างกายและจิตใจให้เกิดความสร้างสรรค์ การมุ่งมั่น ทุ่มเท่นั้นเป็นเรื่องที่ดีแต่อย่าให้ถึงกับต้องลำบากตรากตรำจนเกินไป ทางสายกลางตามหลักพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ควรจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.3 ความวิริยะ: (persistence)

ความสำเร็จที่ยั่งยืนเกิดขึ้นได้เพราะการมีความวิริยะอุตสาหะ มีความเพียรพยายาม การอดทน อดกลั้น ต่อสู้ต่อปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งการอดทนต่อท่าทาง คำพูดตีดิน นินทา ว่าร้าย คนที่นิ่ง สุขุม ลุ่มลึกมีสติ ไม่ตกใจง่าย มีความมุมานะบากบั่น และมีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว กล้าเผชิญกับสถานการณ์ที่บีบคั้น และเลวร้ายด้วยจิตใจที่สงบ มั่นคง รอบคอบ ไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาและอุปสรรคเพราะยังมีปัญหาและอุปสรรคมากมายความสำเร็จยิ่งใกล้จะมาถึง การไม่ยอมแพ้งบ่งบอกถึงการมีน้ำอด น้ำทน และมีสภาพจิตใจที่แข็งแกร่ง บางคนล้มเหลวเพราะล้มเลิกกลางคัน บางคนล้มเหลวเพราะความท้อแท้สิ้นหวังตั้งแต่แรกเริ่ม บางคนทำงานครึ่ง ๆ กลาง ๆ หรือหยุดถอยใจกลางคันเมื่อเจอปัญหา คนที่ประสบความสำเร็จล้วนเคยล้มเหลวแทบทั้งสิ้น ก่อนที่จะประสบความสำเร็จต้องล้มลุก คลุกคลาน สู้ไม่ท้อถอย ให้กำลังใจตัวเองเสมอว่ายิ่งเจอความยากลำบากยิ่งใกล้ความสำเร็จ การตระหนักรู้ การอดทนต่อแรงกดดันด้วยกำลังกาย

#46

จอมปลวกที่เกิดจาก

ความวิริยะของ
เหล่าปลวกทั้งหลาย

กำลังความคิด ด้วยความมุ่งมั่นอุตสาหะ ดังคำพูดที่ว่าไม่มีทางลัดใดๆ สู่วิธีความสำเร็จที่จะเห็นผลภายในคำคืนเดียว จงเชื่อมั่นในสิ่งที่ทำอย่างแน่วแน่ ยกตัวอย่างอาทิเช่น ปลูก ซึ่งเป็นแมลงตัวเล็ก ๆ แต่รวมพลังสร้างรังด้วยเม็ดดิน ก่อตัวเป็นเนินสูง เรียกว่าจอม ปลูกเกิดจากความเพียร พยายาม ความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกัน กัดตูด ไม่ยอมแพ้เมื่อเจอปัญหาแดดร้อนหรือพายุฝนซัดกระหน่ำ ปลูกก็จะพยายามสร้างรังจนเป็นที่อยู่อาศัย ที่มั่นคงแข็งแรง นับเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับมวลมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับคาถาชีวิต พิชิตโลกของ สตีเวน พอล จอบส์ (Steve Jobs) หรือที่คนทั้งโลกรู้จักในนาม **สตีฟ จอบส์** ผู้ซึ่งมีคาถาที่นำไปสู่ความสำเร็จคือ มีความเพียรพยายาม และการมีความอดทน อดกลั้น

2. สภาพแวดล้อมแบบเปิด (open environment)

ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะอาศัยบรรยากาศและสภาพแวดล้อมแบบเปิด เพื่อสร้างความเชื่อถือ ความไว้วางใจ ก่อให้เกิดความเต็มใจให้กันมากกว่าความเกรงใจต่อกันและกัน การมีสภาพแวดล้อมแบบเปิดประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความอิสระ ในแบบฉบับและความคิดของตนเองไม่ลอกเลียนแบบคนอื่น มีอิสระทั้งความรู้ด้วยการไม่ยึดติดความรู้เดิม ๆ ไม่ถูกความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำ มีอิสระทั้งการคิด การกระทำและการตัดสินใจ 2) ความท้าทายด้วยการกล้าเสี่ยงและกล้ายืดอกยอมรับความผิดพลาดเมื่อกระทำผิด เพียงแต่อย่ากระทำผิดซ้ำ ๆ ซาก ๆ เพราะคนเรารู้ผ่านความผิดพลาดมาแล้วทั้งสิ้น 3) ความเชื่อถือไว้วางใจ มีความจริงใจ เปิดเผยเอื่อเพื่อเผื่อแผ่คนรอบข้าง และ 4) การสนับสนุนความคิดและแนวทางใหม่ ๆ ด้วยการเปิดใจ รับรู้ เรียนรู้และสนับสนุนคนรุ่นใหม่ที่มีแนวความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นอัจฉริยะภาพ มีความดี มีคุณธรรม

2.1 ความอิสระ

ความอิสระ เป็นพฤติกรรมกรรมการแสดงออกถึงการสร้างหรือให้โอกาสในการทำงาน

#47

อย่างอิสระ ทั้งการคิด การวางแผน และการกระทำ โดยมองที่ผลลัพธ์ในการทำงานมากกว่าใส่ใจกระบวนการ การมีกฎระเบียบแบบแผนจะเป็นอุปสรรคต่อการมีความริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

การได้แสดงออกด้วยการละเล่น และกระทำอย่างเปิดเผย การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่ปิดกั้นทางความคิด ไม่ตัดสินใจทำอะไรเพราะความเกรงใจ หรือไม่อยากขัดใจซึ่งกันและกัน ท่ามกลางความสับสน วุ่นวาย ความกำกวมของสถานการณ์ต่าง ๆ ทุกคนล้วนต้องการความอิสระ เพราะการตกอยู่ในกฎระเบียบ ข้อบังคับ การมีชีวิตรอบในกรอบ เงื่อนไข ย่อมทำให้คนเรารู้สึกอึดอัด กระจวน กระจาย มนุษย์ทุกคนพร้อมที่จะไขว่คว้าและค้นหาความอิสระให้กับชีวิต ดังเช่นในทางพุทธศาสนาความอิสระที่แท้จริงคือความอิสระจากการถูกรอบงำจากความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ด้วยการปล่อยวางไม่ผูกพันหรือผูกมัดอะไรไว้เพราะจะเป็นความทุกข์

2.2 ความท้าทาย

การมีความท้าทายถือได้ว่าเป็นการตัดสินใจแบบกล้าเสี่ยง โดยไม่กลัวความผิดพลาด คนที่ชอบความท้าทายมักจะมีเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ เป็นเป้าหมายที่ต้องเขย่งหรือก้าวกระโดดใส่

#48

ไม่ใช่แค่เอื้อมมือก็ถึงแล้ว กล้าเสี่ยงทั้งการคิดและตัดสินใจทำโดยไม่กลัวความผิดพลาด พร้อมกับการกล้ายืดถอยยอมรับความผิดเมื่อกระทำผิดพลาด จะทำให้ทีมงานรู้สึกผ่อนคลายและให้อภัยอยากร่วมแรง ร่วมใจทำงานให้บรรลุผล ในทางตรงกันข้ามถ้ามีอคติ รู้สึกละอายใจเมื่อรู้ว่าตัวเองคิดหรือตัดสินใจผิดแล้วไม่กล้ายอมรับ ก็จะทำให้ทีมงานเกิด

การต่อต้านภายในจิตใจ คนเราต้องกล้าตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง กล้าตัดสินใจอย่าง

#49

คล่องแคล่วว่องไว รู้จักฉวยจังหวะและสร้างโอกาสโดยไม่ลังเล ไม่ใช่ขาดความเชื่อมั่นเมื่อเจออุปสรรค ผู้นำจะพูดให้กำลังใจทีมงานให้กล้าเผชิญ กล้าลอง กล้าท้าทายกับปัญหา โดยการท้าทายนั้นต้องไม่ท้าทายแบบบ้าบิ่น ทุ่มสุดตัวไม่กลัวตาย แต่เป็นการท้าทายอย่างมีสติสัมปชัญญะ การตัดสินใจต้อง

ไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบ ถ้ามีความกลัวและความระมัดระวังมากเกินไปจะทำให้คนเราขาดความกล้าได้ กล้าเสีย และไม่ยอมลงมือทำอะไร

#50

2.3 ความไว้วางใจ

การมีความไว้วางใจ เป็นการแสดงออกถึงความคาดหวัง ความเชื่อมั่น ศรัทธา และ ความไว้วางใจจากทีมงาน การแสดงออกอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ให้เกียรติผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้ความร่วมมือร่วมใจกัน คนที่จะมีความไว้วางใจกันได้จะต้องเปิดเผย เปิดใจจริงใจ อยู่ด้วยกันบนพื้นฐานแห่งความจริง ไม่เสแสร้งแก่งแย่ง และหน้าไหว้หลังหลอก ขณะเดียวกันก็ต้องให้เกียรติ ไว้วางใจซึ่งกันและกันบนพื้นฐานความคิดที่ว่าคนเราเกิดมาไม่มีใครสมบูรณ์แบบ โขคดีแล้วที่มีทีมงานมาเติมเต็มในส่วนที่เราขาดหายไป

มานิตย์ อำนวย กิตติกาญจน์

2.4 การสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ

การสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับ การเอาใจใส่ต่อความคิดและวิธีการใหม่ ๆ จุดแรกเริ่มของการสนับสนุน ส่งเสริมความคิดใหม่ ๆ คือการเปิดใจกว้างเพื่อรับรู้ รับฟังต่อสิ่งใหม่ ๆ การกล้าที่จะยอมรับคนรุ่นใหม่ ที่มีแนวทางวิธีการใหม่ ๆ นับว่าเป็นผู้นำที่ใจกว้าง ผู้นำส่วนมากสนใจแต่ความต้องการและความอยากจะประสบความสำเร็จของตนเอง โดยลืมหรือไม่ได้เฉลียวใจไปว่าเพื่อนร่วมงานก็ต้องการประสบความสำเร็จเช่นกัน ผู้นำองค์กรในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นองค์กรเล็ก

หรือองค์กรใหญ่ ล้วนประชุมระดมสมองเพื่อรับฟังความคิดเห็นแต่พอเป็นพิธี แต่ในความเป็นจริงมีคำตอบหรือธงอยู่ในใจของตนเองอยู่แล้ว บางทีการไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นอันบริสุทธิ์แม้จะเป็นเพียงเสียงอันน้อยนิด จะทำให้ทีมงานขาดความรัก ความศรัทธา การอุทิศตนในการทำงานก็จะเริ่มขาดหายไป การให้ความร่วมมือ ความสามัคคีก็จะหมดไปอย่างสิ้นเชิง

3. ความรู้เชิงลึก (depth knowledge)

ผู้นำจำนวนไม่น้อยที่ปฏิเสธการมีความรู้ในเชิงลึก เพราะมองเป็นเรื่องไร้สาระ เสียเวลา สู้การเดินตามผู้ใหญ่ การมีเส้นสาย การไปร่วมกิจกรรม #51

ติคอลล์พบกับเจ้านายไม่ได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วไม่มีนายคนไหนที่ไม่ต้องการทีมงานที่เก่ง เพียงแต่คนที่เก่งต้องรู้จักบูรณาการความรู้ ไม่ยึดติดและปิดกั้นแนวทางที่หลากหลายมิติ การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ บวกกับการมีความรู้ความสามารถจะเป็นความสำเร็จอย่างยั่งยืนของผู้นำ การมีความรู้เชิงลึกเป็นกรอบของการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และค่านิยมที่สั่งสมมานานนำไปสู่การมีความรอบรู้ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญ เป็นการตกผลึกที่ก่อให้เกิดกรอบแนวคิดหรือองค์ความรู้ใหม่และการนำเอาประสบการณ์และสารสนเทศใหม่ ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน การมีความรู้เชิงลึกในความหมายอีกด้านหนึ่งอาจหมายถึงการสร้างความรู้ ซึ่งการสร้างความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยคนที่มีความรู้ใหม่จะมีลักษณะรวมของการมีทักษะ ความรู้ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

3.1 ความเชี่ยวชาญ

ความเชี่ยวชาญ เป็นพฤติกรรมในการแสดงออกที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ความสามารถสูง มีความเป็นอัจฉริยะ มีความชำนาญเฉพาะด้านในเชิงลึก และเชิงกว้าง มีความคล่องแคล่ว ว่องไว จนเกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญ ตามลำดับ

3.2 ประสบการณ์

ประสบการณ์เป็นพฤติกรรมในการแสดงออกถึงการมีความรู้ที่หลากหลาย มีความสามารถพิเศษ และมีทักษะสูงในการทำงาน ประสบการณ์มีทั้งประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม ประสบการณ์ทางตรงจะเกิดขึ้นกับตัวเราเอง ส่วนประสบการณ์ทางอ้อมจะเกิดกับคนรอบข้าง ประสบการณ์จะทำให้คนเกิดความรู้ และนำไปสู่การมีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด

3.4 ทักษะ

ทักษะ เป็นพฤติกรรมในการแสดงออกถึงการมีความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่จำกัด การตัดสินใจที่รวดเร็ว และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสร้างสรรค์ คนที่มีทักษะสูงจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้มีความแข็งแกร่งและมั่นคง แน่วแน่

บทสรุป

บุคคลที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเป็นคนที่ฉลาดแล้วแก๊งโง่ ไม่ใช่เป็นคนฉลาดจนโง่ เพราะถ้าเป็นลักษณะดังกล่าวจะคิดว่าตนเองฉลาดเหนือกว่าคนอื่น ผลที่ตามมาคือ ความจองหอง อวดดี ทะนงตนว่าตัวเองสุดยอดแล้ว เป็นลักษณะน้ำที่เต็มแก้ว จะปิดกั้นความคิดเห็น แนวทาง และความรู้ใหม่ ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วก็จะยึดติดอยู่แต่ในกรอบความรู้เดิม ความคิด ทักษะเดิม ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เรียกได้ว่าตกหลุมพรางหรือกับดักความฉลาดของตนเองแบบไม่รู้ตัว แต่คนที่ยังไม่มีภาวะผู้นำดังกล่าวก็สามารถพัฒนาและส่งเสริมให้มีได้ ขอให้มีความอยาก ความปรารถนา โดยดูจากแต่ละปัจจัยว่าปัจจัยไหนที่ตนเองสามารถพัฒนาได้ก็เลือกพัฒนาตนเองก่อน ขั้นต่อไปก็พัฒนาคนรอบข้างให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

- วิชัย กอสงวนมิตร. (2552). 33 กฎทองสู่ความสำเร็จ การเป็นผู้นำ. นนทบุรี: ไรต์สตี อินโฟ ดิสทริบิวเตอร์เซ็นเตอร์ จำกัด.
- วิษณุพงษ์ หล่อจินดา. (2549). คิดอย่างจีน สร้างตัว ร่ำรวยเร็ว. กรุงเทพฯ: ไพลิน.
- วิทยากร เชียงกุล. (2553). ผู้นำและภาวะการนำ. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- วิทยา นาควัชระ (2555). อยู่อย่างสง่า. พิมพ์ครั้งที่ 26. กรุงเทพฯ: ปรีชาธร อินเตอร์พรีนซ์ จำกัด
- ทากาฮาชิ มาโกโตะ. (2551). เทคนิคการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- เพ็ญทรทัย (2555). เคล็ดลับความสำเร็จ คิดดี ไม่มีแพ้. กรุงเทพฯ: พรพิชชา พับลิชชิ่ง จำกัด.
- Amabile, T. M. (1998). How to kill Creativity. *Harvard Business Review*. 76 (5), 76-87.
- Brook, P. (2006). *Stewardship: Choosing service over self-interest*. San Francisco, CA: Berrett-Koehler.

Sternberg, R. J. (2006). Creative leadership: it's a decision. *Journal of Leadership*, 36(2), 22-24.

Walton. (2003). *Extending Patterson's leadership model: Explaining how leaders and followers interact in circular model*. VA.: Regent University, Virginia Beach. Retrieved September 30, 2010, from <http://www.regent.edu/acad/>

อ้างอิงรูปภาพ

ที่	หน้า	แหล่งอ้างอิง
#39	51	http://www.123people.ca/s/teresa+amabile
#40	52	http://www.amazon.com/Andr%C3%A9-P-Walton-Ph.D./e/B006VY9QU4
#41	52	http://www.flickr.com/photos/ostatenews/5669228517/
#42	52	http://en.wikipedia.org/wiki/Abraham_Maslow
#43	53	http://www.linkedin.com/pub/mildred-golden-pryor-ph-d/54/869/a7b
#44	54	http://www.bridebusinessbuilders.com/quick-business-tools/what-are-s-m-a-r-t-goals/
#45	55	http://www.oknation.net/blog/print.php?id=305470
#46	56	http://www.oknation.net/blog/print.php?id=305470
#47	57	http://neoedu.co.th/blog/free-play
#48	58	http://thepeoplegroup.com/2011/10/a-culture-of-freedom/
#49	58	http://album.sanook.com/files/2316723
#40	59	http://kit.kvc.ac.th
#51	60	http://www.thaifranchisecenter.com/seminar/show.php?etID=427
#52	60	http://dtv.mcot.net/data/up_show.php?id=1319694834&web=epost

คนที่ประสบความสำเร็จ จะเห็นในสิ่งที่คนอื่นไม่เห็น
คิดอย่างที่ไม่มีใครเคยคิด กล้าทำในสิ่งที่ไม่มีใครเคยทำ
สร้างความแตกต่าง สร้างโอกาส สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ
ให้มีมูลค่ามหาศาล และสง่างาม

การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Creative Leadership Development)

ผู้ที่ประสบความสำเร็จมักจะมีสิ่งหนึ่งที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป ก็คือมีภาวะผู้นำ เพราะสิ่งนี้จะพลังในการขับเคลื่อนให้ชีวิตมุ่งไปข้างหน้า พลังดังกล่าวนี้ไม่ได้เกิดจากพลังภายในตัวคนๆนั้นเพียงอย่างเดียว แต่เป็นพลังร่วม (Synergy) ระหว่างพลังภายในของคนๆนั้นกับพลังของคนอื่นๆ รอบข้างที่เป็นผู้ตามซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมให้พลังงานที่ขับเคลื่อนมีเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ บางคนไม่ได้เป็นคนเก่งงาน แต่ทำไมเขาจึงสามารถ จูงใจ โน้มน้าว นำเสนอให้คนอื่น ๆ เห็นด้วยคล้อยตามอยู่เสมอ รวมทั้งคนที่ทำงานรอบ ๆ ตัวเขาก็ยินยอม พร้อมใจและรู้สึกยินดี มีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกับเขา คำถามเหล่านี้ เป็นคำถามที่ผู้เขียนจะเฉลยคำตอบให้สั้นๆ ง่ายๆ แต่สร้างได้ยาก นั่นก็คือเขาที่ถูก กล่าวถึงนั้นมีคุณสมบัติของการมีภาวะผู้นำ คุณสมบัติดังกล่าวไม่ได้หมายถึงเพียงกล้า แสดงความคิดเห็น เวลาอยู่ในที่ชุมชนแต่หมายถึง ความเฉลียวฉลาดกว่าบุคคลอื่น ๆ ใน ด้านความรู้ สติปัญญา วิสัยทัศน์ จินตนาการ บุคลิกภาพ ความยืดหยุ่น รวมถึงปฏิภาณ ไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างที่ไม่คาดคิด เพื่อให้เราเป็นบุคคลที่ ประสบความสำเร็จในชีวิต จึงควรหยุดคิด ไตร่ตรอง มองย้อนกลับมาสำรวจที่ตัวเราว่า ขาดคุณสมบัติอะไร และพร้อมที่จะพัฒนาด้านใดก่อน และควรจะทำอย่างเป็นจริงเป็นจัง ไม่ใช่ทำครึ่ง ๆ กลาง ๆ เพราะการทำบ้าง ไม่ทำบ้าง หรือทำแล้วล้มเลิกกลางคันไม่สามารถจะประสบความสำเร็จได้

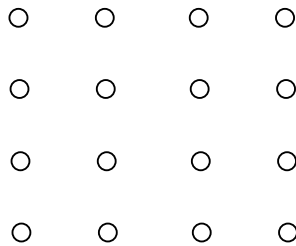

การพัฒนาด้านความคิด

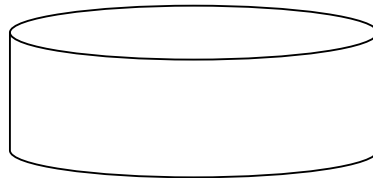
1. การฝึกการคิดนอกกรอบ

วัตถุประสงค์

กิจกรรมที่ 1 ให้ทุกคนขีดเส้นตรง (ติดต่อกันโดยไม่วางปากกา) ผ่านจุดทุกจุด จำนวน 6 ครั้ง (6 เส้น)

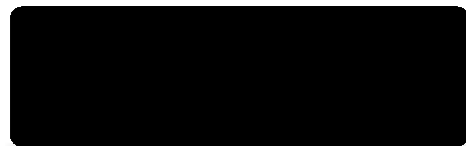

กิจกรรมที่ 2 สมมติว่ามีเค้ก 1 ก้อน แล้วให้ทุกคนแบ่งเค้กให้มีขนาดเท่า ๆ กัน โดยใช้มีดตัดเป็นเส้นตรง จำนวน 4 ครั้ง (เส้น) ให้แบ่งเค้กให้มีจำนวนมากที่สุด

กิจกรรมที่ 3 ให้ย้ายสมการตามความเป็นจริง

$$\div + \square = \square \square$$

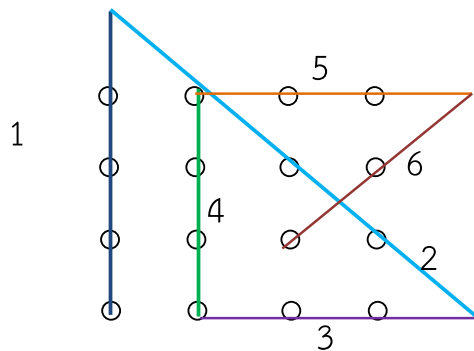

กิจกรรมที่ 4 ให้ย้ายตัวอักษร 1 ตัว (1 ครั้ง) แล้วจะทำให้ได้ตัวอักษรเรียงตามลำดับจาก A-Z อย่างถูกต้อง

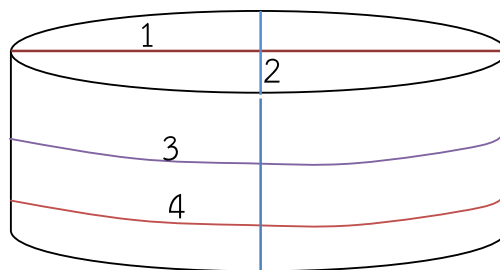
J V W X U Z

เฉลย กิจกรรมที่ 1

เฉลย กิจกรรมที่ 2

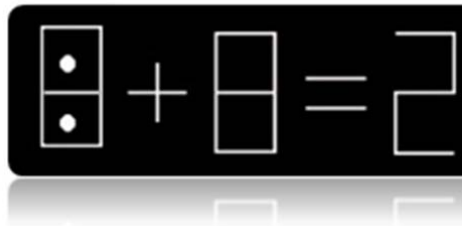
ได้แค่จำนวน 12 ชั้นที่แบ่งได้เท่า ๆ กัน ซึ่งคนส่วนมากจะคิดเฉพาะด้านบนด้านเดียว โดยมีได้เฉลียวใจว่า ด้านข้างก็สามารถตัดได้เหมือนกัน (ทำให้คนเรามองหลายมิติมากขึ้น)

เฉลย กิจกรรมที่ 3

ให้ทุกคนคิดถึงการเล่นเกมส์โดมิโน ก็จะร้องอ้อ ๆ ๆ

เฉลย กิจกรรมที่ 4

โดยทำการย้ายตัว J ไปต่อกับตัว U ก็จะได้ตัว Y

การพัฒนาร่างกาย

การมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง นำพาไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี การออกกำลังกายจะเป็นการเพิ่มปริมาณออกซิเจนเข้าไปในร่างกาย **วนิษา เรช** (หนูดี) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านสมองและการเรียนรู้ จบปริญญาโทเกียรตินิยมด้านวิทยาการทางสมอง โปรแกรม Mind, Brain and Education มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา ได้กล่าวว่าการออกกำลังกายที่ดีที่สุด (แต่อาจจะไม่ใช่สำหรับทุกคน) คือการว่ายน้ำและตีปิงปอง

การตีปิงปองเป็นกีฬาที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและการตัดสินใจ แต่ถ้าจะให้เกิดความสมดุลและฝึกสมองทั้ง 2 ซีกให้ทำงานไปพร้อม ๆ กันควรจะตีปิงปองทั้งสองมือ

1. การตีปึงปอง

วัตถุประสงค์	เพื่อฝึกทักษะการคิดและตัดสินใจ และใช้อวัยวะเกือบทุกส่วนของร่างกายเคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ กัน ฝึกสายตา อารมณ์ให้สงบนิ่ง มีเป้าหมาย ฝึกแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
วิธีการ	ให้ออกกำลังกายด้วยการตีปึงปองสัปดาห์ละ 2 วัน ๆ ละ 30 นาที ทั้งการเล่นมือเดียว เล่นสองมือ เล่นเดี่ยว และเล่นทีมคู่
ผลที่ได้	เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการกล้าตัดสินใจมีสติปัญญาและสมองที่คล่องแคล่วฉับไวในการคิดแก้ปัญหา โดยเฉพาะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความมุ่งมั่น แน่วแน่ มีสายตาที่รวดเร็ว ช่วยให้อึดทนและข้อต่อต่างๆ มีความยืดหยุ่น คล่องแคล่วว่องไว ที่สำคัญช่วยเสริมสมรรถภาพทางสมองได้เป็นอย่างดี

2. การว่ายน้ำ

การว่ายน้ำจะช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง กระชับกล้ามเนื้อ อีกทั้งยังช่วยให้จิตใจผ่อนคลายความเครียดที่สะสมมาตลอดวันได้ เหมาะอย่างยิ่งกับคนวัย 40 ปีขึ้นไป เพราะช่วยให้ร่างกายเกิดความยืดหยุ่นขับไล่ความแข็งตึงของกล้ามเนื้อ ช่วยให้หัวใจสูบฉีดโลหิต ดีต่อหลอดเลือดหัวใจ โดยเฉพาะท่ากรรเชียงจะช่วยเผาผลาญแคลอรีได้ดี

#48

วัตถุประสงค์ เพื่อบริหารร่างกายทุกส่วนให้เกิดความสมดุล ขจัดความเครียดได้

วิธีการ ให้ออกกำลังกายด้วยการว่ายน้ำ

สัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30-45 นาที

ผลที่ได้ เป็นบุคคลที่มีสมรรถนะทางร่างกายที่ดี มี

สุขภาพแข็งแรง บุคลิกภาพที่ดี สมองดี เสริมสร้างความคิดเชิงสร้างสรรค์

3. การเดินออกกำลังกายที่สวนสาธารณะ

#49

การเดินนับว่าเป็นการออกกำลังกายขั้นพื้นฐานที่ง่ายที่สุด ทำให้กล้ามเนื้อได้พักผ่อนและถูกใช้งานน้อยที่สุด เหมาะสำหรับทุกเพศ ทุกวัย เป็นการกระตุ้นปอดให้ทำงานได้ดี

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกจิตใจให้รู้จักปล่อยวาง และ

กระตุ้นหัวใจให้ทำงานเป็นปกติ

วิธีการ

ให้เดินออกกำลังกายในตอนเช้าหรือ

ตอนเย็นตามความสะดวก ของแต่ละ

คนสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 45 นาที

ผลที่ได้

เป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี รู้จักปล่อยวาง รู้จักให้เกียรติคนอื่น

4. การกระโดดเชือก

การกระโดดเชือกเป็นการเสริมสร้างความแข็งแรงของหัวใจและสมรรถนะในการทำงาน ฝึกสมรรถนะของสายตาให้มีความว่องไวและรวดเร็ว ข้อดีของการกระโดดเชือกอีกข้อหนึ่งคือใช้เวลาสั้นๆ และเลือกใช้สถานที่ตรงไหนก็ได้

วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างสมาธิและสมรรถนะของร่างกาย

วิธีการ ให้กระโดดเชือกในตอนเช้าหรือตอนเย็นตามความสะดวก

สัปดาห์ละ 3-4 วัน ๆ ละ 30 นาที

ผลที่ได้ เป็นบุคคลที่มีสมาธิ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน อีกทั้งยังเป็นบุคคลที่มีสายตาที่ดี

#50

บทสรุป

การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นั้นไม่ใช่ที่ว่าเข้ารับการพัฒนาแล้วจะประสบความสำเร็จเลย และก็ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้เลย เหมือนปลูกต้นไม้ก็ต้องหมั่นรดน้ำ พรวันดิน ต้นไม้ก็จะค่อย ๆ เจริญเติบโต งอกงาม การพัฒนาก็ต้องหมั่นฝึกฝนตลอดเวลา ตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดคือผู้ที่เข้ารับการพัฒนาก็ต้องมี **”ความปรารถนา”** ที่จะพัฒนา มีแรงบันดาลใจหรือแรงจูงใจมุ่งสู่ความสำเร็จ เมื่อเข้ารับการพัฒนาแล้วก็ต้องหมั่นฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ เพราะสุดท้ายแล้วบริบทหรือสถานการณ์แต่ละคนจะไม่เหมือนกัน แต่ถ้ามีความตั้งใจ มุ่งมั่น ทุ่มเท แล้วนำมาบูรณาการเข้ากับชีวิตตัวเองแล้วส่วนมากจะประสบความสำเร็จ ให้กำลังใจและเตือนตนเองเสมอว่า ไม่มีทางลัดใด ๆ สู่ความสำเร็จอย่างรวดเร็ว ทุกอย่างต้องใช้เวลา จอมยุทธ์หรือคนที่ประสบความสำเร็จล้วนผ่านปัญหา อุปสรรค และความยากลำบากมาแล้วทั้งสิ้น

สารบัญรูป

ที่	หน้า	แหล่งอ้างอิง
#40	63	http://www.123people.ca/s/teresa+amabile
#41	64	http://สมาธิ.dmc.tv/ผลของการปฏิบัติสมาธิ/
#42	65	http://www.ความรู้รอบตัว.com/wp-content/uploads/2012/10/seat.jpg
#43	65	http://blog.lnw.co.th/2011/02/10/4-ทักษะในการสื่อสาร/
#44	65	http://www.learners.in.th/blogs/posts/410078
#45	66	http://paradiseclub.diaryclub.com/20081225/
#46	66	http://paradiseclub.diaryclub.com/20081225/
#47	70	http://www.pingpongboard.com/showdetail.asp?boardid=3032
#48	71	http://www.oknation.net/blog/print.php?id=816844
#49	72	http://www.arunsawat.com/board/index.php?topic=10786.0
#50	72	http://www.chonburiguide.com/8736/สาระความรู้/เกร็ดสุขภาพ/ออกกำลังกายด้วยการ-กระโดดเชือก.html

บุคคลที่มี
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
People with
Creative Leadership

“คนเก่งจะเรียนรู้จาก ตำรา และประสบการณ์
คนฉลาดจะเรียนรู้จากคนที่ประสบความสำเร็จ”

บุคคลที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (People with Creative Leadership)

บุคคลที่มีคุณลักษณะ พฤติกรรม หรือกระบวนการของการมีจินตนาการ มีความยืดหยุ่น และมีวิสัยทัศน์ นับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ บางคนมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ แต่ขาดความยืดหยุ่น สร้างแต่ความตึงเครียดในการทำงาน ในขณะที่บางคน มีความยืดหยุ่น มีความประนีประนอม มีวิสัยทัศน์ แต่ขาดจินตนาการ และความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการทำงาน หนังสือพิมพ์ไทม์แมกกาซีน นำบุคคลที่มีประสบความสำเร็จมากที่สุดมาเสนอ ท่านผู้อ่านก็คงมีภาพของบุคคลที่ประสบความสำเร็จและมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในมุมมองของท่านเอง หากผู้เขียนจะนำเสนอ อาจจะถูกตั้งคำถามว่า ทำไม จึงเป็นคนนี้ ทำไมไม่ใช่คนโน้น ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างบุคคลที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่มีบุคลิกลักษณะ กระบวนการ หรือพฤติกรรมของการมีความยืดหยุ่น จินตนาการและวิสัยทัศน์ ดังต่อไปนี้

1. พระมหาวุฒิชัย

#51

พระมหาวุฒิชัย ชื่อเดิมวุฒิชัย บุญถึง หรือรู้จักดีในนามปากกา **ว.วชิรเมธี**

เกิดที่บ้านศรีไคร่ ต.ศรีไคร่ อ.เชียงทอง จ.เชียงราย เป็นภิกษุชาวไทยที่มีชื่อเสียง เป็นพระนักวิชาการ นักคิด นักเขียน และนักบรรยายธรรม สำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งถือเป็นการศึกษาขั้นสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย ส่วนด้าน

ว.วชิรเมธี การศึกษาทางโลกนั้น ท่านสำเร็จการศึกษาศีษศาสดรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และพุทธศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ท่าน ว.วชิรเมธี เป็นผู้ก่อตั้งสถาบันวิมุตตยาลัย (Vimuttayalaya Institute) อันเป็นสถาบันที่ศึกษาทางเลือกเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา และพัฒนาการสันติภาพโลก ผู้ก่อตั้งเว็บไซต์ www.dhammatoday.com เพื่อเผยแพร่งคำสอนของพุทธศาสนาสู่ประชาคมโลก จากบุคลิกลักษณะที่เป็นผู้เคร่งครัดในศีลธรรม ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย มีไมตรีจิต ยิ้มแย้ม แจ่มใส กระทำความดีโดยไม่ปรารถนาในลาภยศ สรรเสริญ ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ จรรโลง สืบสานและส่งเสริมพระพุทธศาสนา โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ทำให้ได้รับรางวัล เกียรติคุณที่ โดดเด่นจากหน่วยงาน ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

#52

สถาบันวิมุตตยาลัย

1) พ.ศ. 2548 สภาศาสนาเพื่อสันติภาพโลก ได้ยกย่องให้เป็น **“ทูตสันติภาพโลก”**

2) พ.ศ. 2549 รางวัล “The Great Dharma Putta Award” (พระธรรมทูตผู้มีผลงานดีเด่นระดับโลก) จากรัฐบาลและคณะสงฆ์แห่งประเทศไทยศรีลังกา และองค์กร WBSY (World Buddhist Sangha Youth) ในฐานะเจ้าภาพจัดงาน “สมโภช 2550 ปี แห่งพระพุทธศาสนายุคกาล” (The Celebration of 2550th Buddha Jayanti)

3) พ.ศ. 2550 รับพระราชทานรางวัล **“เสาศาสนาธรรมจักรทองคำ”** ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สาขาการแต่งหนังสือทางพระพุทธศาสนา จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

#53

4) พ.ศ. 2550 รับพระราชทานรางวัล **“บุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเยาวชน”** สาขาการศึกษาและวิชาการ จากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสวันเยาวชนแห่งชาติ ณ อาคารกีฬาเวสน์ 2 ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร

มหาวิทาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์

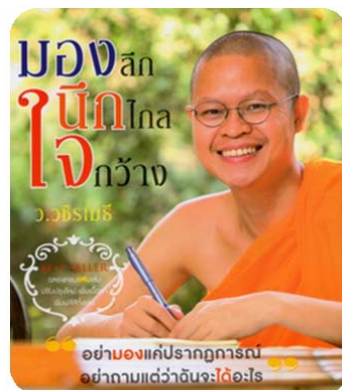
ปัจจุบัน ท่าน ว. วชิรเมธี ฟอานัก ณ ศูนย์วิปัสสนาสากล “ไร่เชิญตะวัน” ในจังหวัด เชียงราย เป็นผู้ก่อตั้งและดำรงตำแหน่งอธิการบดี มหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ (Mahavijjalaya of Buddhist Economics) ซึ่งเป็น สถาบันประยุกต์พุทธศาสนากับเกษตรกรรมธรรมชาติ และพลังงานทางเลือก โดยมุ่งหวังให้สถาบันดังกล่าวเป็น ทางเลือก ทางหลัก และทางรอดของมนุษยชาติใน ศตวรรษที่ 21 การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ด้วยการนำคำ สอนของพระพุทธศาสนาเผยแพร่ธรรมะในเชิงรุก ใน รูปแบบที่หลากหลายมิติ และหลายช่องทาง การมี บุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่มีความยืดหยุ่น มีความสุขุม ลุ่มลึก มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เผยแพร่พระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาด้วยเมตริจิตที่เต็มไปด้วยความเมตตา กรุณา มีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม แจ่มใส ใช้คำพูดที่เรียบง่าย นุ่มนวลแต่แฝงไปด้วยธรรมะ จิตวิทยาและปรัชญาในการดำเนินชีวิต แต่ในบางครั้งท่านก็มีความกล้าท้าทาย กล้าเสี่ยง กับแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ด้วยจินตนาการที่สูงส่ง คุณสมบัติที่เพียบพร้อมเหล่านี้คือ บุคคลที่มี ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

#54

การเดินจงกรม เพื่อเจริญสมาธิ ณ มหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์

#55

อย่ามองแค่ปรากฏการณ์ อย่าถามแต่ว่ามันจะได้หรือไม่

2. พล.ต.อ. ดร. พงศพัศ พงษ์เจริญ

พ.ต.อ. ดร. พงศพัศ พงษ์เจริญ

พล.ต.อ. ดร. พงศพัศ พงษ์เจริญ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เคยเป็นผู้สมัครชิงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร แต่ผลการเลือกตั้งได้อันดับที่ 2 (ได้คะแนน 1,077,899 คะแนน) นับได้ว่าเป็นประวัติศาสตร์ของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดฯ ที่ผู้ได้คะแนนอันดับที่ 2 แต่ได้คะแนนเกิน 1 ล้านเสียง

ชื่อเดิมว่าไพรัช พงษ์เจริญ (เปลี่ยนชื่อตรงกับวันที่ปรับโครงสร้างจากกรมตำรวจเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ชื่อเล่นว่า จู๊ด ภูมิลำเนาที่จังหวัดจันทบุรี ผลงานที่โดดเด่นและเป็นที่ยอมรับคือ **โครงการฝากบ้านไว้กับตำรวจ** โดยแรกเริ่มโครงการนั้นได้รับแรงต้านจากข้าราชการตำรวจระดับปฏิบัติเป็นอย่างมากเพราะมีความเสี่ยงและเป็นภาระให้กับบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง แต่ด้วยความมุ่งมั่น และด้วยบุคลิกลักษณะการเป็นนักประสานงานมากกว่านักสั่งการ กระแสแห่งการต่อต้านจึงค่อย ๆ แปรเปลี่ยนเป็นกำลังสนับสนุนและส่งเสริมโครงการดังกล่าวให้สัมฤทธิ์ผล นับว่าเป็นโครงการดีเด่นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ **โครงการคืนคนดีสู่พ่อแม่** วัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสผู้ที่ยติดยาเสพติดให้กลับบ้านและได้รับการตอบรับจากชุมชนและผู้ปกครองเป็นอย่างดี ด้วยบุคลิกลักษณะที่เป็นคนสุภาพ พูดจาในเชิงสร้างสรรค์ เป็นนักประสานสืบทิต ทำงานด้วยความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์แต่คงความดีในอุดมการณ์และจุดยืนของชีวิต ในด้านการมีวิสัยทัศน์ในการทำงานด้วยการนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำงานโดยไม่ย่อท้อกับปัญหาและอุปสรรค คุณสมบัติเหล่านี้ นับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

#56

ชื่อเดิมว่าไพรัช พงษ์เจริญ (เปลี่ยนชื่อตรงกับวันที่ปรับ

โครงสร้างจากกรมตำรวจเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ชื่อเล่นว่า จู๊ด ภูมิลำเนาที่จังหวัดจันทบุรี ผลงานที่โดดเด่นและเป็นที่ยอมรับคือ **โครงการฝากบ้านไว้กับตำรวจ** โดยแรกเริ่มโครงการนั้นได้รับแรงต้านจากข้าราชการตำรวจระดับปฏิบัติเป็นอย่างมากเพราะมีความเสี่ยงและเป็นภาระให้กับบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง แต่ด้วยความมุ่งมั่น และด้วยบุคลิกลักษณะการเป็นนักประสานงานมากกว่านักสั่งการ กระแสแห่งการต่อต้านจึงค่อย ๆ แปรเปลี่ยนเป็นกำลังสนับสนุนและส่งเสริมโครงการดังกล่าวให้สัมฤทธิ์ผล นับว่าเป็นโครงการดีเด่นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ **โครงการคืนคนดีสู่พ่อแม่** วัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสผู้ที่ยติดยาเสพติดให้กลับบ้านและได้รับการตอบรับจากชุมชนและผู้ปกครองเป็น

#57

3. เต็ง เสี่ยวผิง

เต็งเสี่ยวผิง ชื่อเดิม เต็งเซียนเซิ่ง เกิดที่เมืองกว่างอัน วันที่ 22 สิงหาคม 1904 เป็นนักการเมือง นักการทหาร นักการทูต นักทฤษฎีมาร์กซิสต์ เป็นผู้วางรากฐานเศรษฐกิจสมัยใหม่ ผู้ริเริ่มแนวทางเศรษฐกิจ การปกครองแบบฉบับเต็งเสี่ยวผิง มีคุณูปการแก่ประเทศจีนจวบจนถึงปัจจุบัน ด้วยคุณงามความดีที่ท่านปฏิบัติสั่งสมมาตลอดชั่วชีวิต ทำให้เต็งเสี่ยวผิงเป็นผู้นำอยู่ในใจชาวจีนตลอดมา

#58

เต็ง เสี่ยวผิง

บนถนนการเมือง ในปี 1959 ดำรงตำแหน่งเลขาธิการใหญ่ พรรคคอมมิวนิสต์ เป็นเวลา 10 ปี มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานและพัฒนาระบบสังคมนิยมตามแนวทางที่เหมาะสมกับประเทศจีน ปี 1966 การปฏิวัติวัฒนธรรมระเบิดขึ้น เต็งเสี่ยวผิงประสบกับ

#59

เต็ง เสี่ยวผิง

มรสุมทางการเมือง ถูกปลดออกจากตำแหน่งผู้นำทางการเมืองทั้งหมด และได้รับคำสั่งให้ไปทำงานในโรงงานผลิตรถแทรกเตอร์ในมณฑลเจียงซี แต่ด้วยการต่อสู้ที่ไม่ยอมถอยและการเชื่อมั่นในแนวทางที่ถูกต้อง เดือน มีนาคม 1973 ได้กลับมาดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี เต็งเสี่ยวผิง เป็นผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 2 ที่ทำให้ประเทศจีนหลุดพ้นจากยุคของการต่อสู้ทางชนชั้น เข้าสู่ยุคของการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย พยายามบุกเบิกเพื่อการสร้างสรรค์สังคมนิยมลักษณะเฉพาะตามแบบฉบับของจีน ได้นำเสนอแนวทาง การปลดปล่อยทางความคิด และค้นหาความจริงจากความเป็นจริง กลายมาเป็น ‘ทฤษฎีเต็งเสี่ยวผิง’ เรียนรู้จากการปฏิบัติ จากสภาพที่เป็นจริง และพิสูจน์กันด้วยผลของการกระทำ ยุติการถกเถียงที่ยืดื้อแต่แนวทฤษฎี สำคัญสำคัญโดยสรุปคือการปลดปล่อยทางความคิด ใช้การปฏิบัติเป็นเครื่องวัดความถูกต้อง รวมไปถึงการรวมเกาะฮ่องกง มาเก๊า และได้หันเข้ากับแผ่นดินใหญ่ โดยใช้หลักการ ‘หนึ่งประเทศ สองระบบ’ นโยบายที่เด่นชัดที่สุดการปฏิรูปเศรษฐกิจด้วยการปลดปล่อยกำลังการผลิต และการเปิดประเทศเพื่อดูดซับทรัพยากรการ

ผลิตจากภายนอก ซึ่งเต็งเสี่ยวผิงเชื่อว่า จะเป็นวิธิต่างสร้างสรรค์สังคมนิยมของจีนให้ทันสมัย

เต็ง เสี่ยว ผิง มีวิสัยทัศน์ที่แหลมคม วาทะเด็ดของท่านคือ ”ไม่ว่าจะเป็นแมวขาวหรือแมวดำ ขอเพียงจับหนูได้ก็คือแมวที่ดี” การเข้าไปแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศแต่ละครั้ง คือเครื่องชี้ชัดถึงวิสัยทัศน์ของผู้นำที่เด่นชัด การชี้ว่าไม่ว่าแมวจะสีอะไรก็ไม่สำคัญ ถ้าแมวจับหนูได้ แมวนั้นก็จะมีประโยชน์แสดงถึงมุมมองอันกว้างไกลในการแสวงหาความสำเร็จ การถ่ายทอดความรู้และภาวะผู้นำไปยังผู้นำของจีนรุ่นต่อ ๆ มาตามระดับความสำคัญและความสามารถที่เขาวิเคราะห์แล้วว่า จะเป็นผู้นำที่ดีในอนาคตได้ แม้ว่าในช่วงเวลานั้นๆ คนอื่น ๆ อาจจะไม่เห็นอย่างที่เขาเห็น การเป็นผู้นำที่ประชาชนชาวจีนรักและศรัทธา ส่วนหนึ่งนั้นย่อมเกิดจากพฤติกรรมและการกระทำที่ได้สร้างศรัทธามหาชนให้เกิดขึ้นทีละน้อย แบบอย่างของความเป็นนักสู้ แบบอย่างด้วยการกระทำที่พร้อมจะปกป้องผลประโยชน์ของคนอื่นๆ และความมุ่งมั่น ทุ่มเท แรงกายแรงใจของตนเองเพื่อประเทศชาติ ไม่ว่าจะสิ้นลมหายใจแล้ว (เสียชีวิต 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 รวมอายุ 92 ปี ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน) แต่ความศรัทธาต่อเต็ง เสี่ยว ผิง ของประชาชนชาวจีนก็ไม่ได้ลดน้อยลงไป ความเป็นผู้นำที่มุ่งมั่นสร้างสรรค์คือแบบอย่างผู้นำที่ดี คุณสมบัติที่เพียบพร้อมเหล่านี้จึงสมควรให้ท่านเต็ง เสี่ยว ผิง เป็นผู้นำที่มี ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อย่างแท้จริง

4. บิล คลินตัน

วิลเลียม เจฟเฟอร์สัน (William Jefferson) หรือเรียกกันว่า “บิล คลินตัน” เกิดเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม ค.ศ. 1946 เกิดและเติบโตในรัฐอาร์แคนซอร์ว #60
(Arkansas) อยู่ทางตอนใต้ของสหรัฐ แต่งงานกับ ฮิลลารี รอดแฮม คลินตัน (Hillary Rodham Clinton) อดีตเป็นนักการเมืองอเมริกัน ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีคนที่ 42 นับเป็นประธานาธิบดีที่มีอายุน้อยที่สุด (46 ปี) คลินตันถูกขนานนามว่าเป็นดีโมแครตรุ่นใหม่ (New Democrat) นโยบาย บิล คลินตัน
หลายๆ อย่างยึดถือปรัชญาทางเลือกที่สามคือเดินสายกลาง (centrist Third Way) ในการบริหารประเทศเป็นประธานาธิบดีที่ลงนามในสัญญาข้อตกลงการค้าเสรีแห่งอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement - NAFTA) เป็นคนมีเสน่ห์ ฉลียวฉลาด และมีไหวพริบ มีความชาญฉลาดในทางการเมือง

ในด้านครอบครัว ยังมีภาพลักษณ์ความเป็นหัวหน้าครอบครัวที่คอยเอาใจใส่ คอยดูแลนางฮิลลารี รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐ ผู้เป็นภรรยา ซึ่งมีสุขภาพป่วยเป็นลิ้มเลือดในบริเวณกระโหลก บิล คลินตัน มีความทะเยอทะยาน พากเพียรเรียนหนังสือ จนประสบความสำเร็จในการเรียนได้รับเกียรตินิยมอยู่เสมอ ผลสำเร็จในการเรียนไม่ใช่เพราะโชคช่วยหากแต่มาจากความมานะอดทน ความเพียรพยายามที่มุ่งมั่นจะก้าวให้ไกล “ไปถึงดวงดาว” ให้จงได้

ในปี 1978 คลินตันก็ได้รับเลือกเป็นผู้ว่าราชการรัฐอากาซอส #61
30 ปี นับว่าเป็นผู้ว่าราชการรัฐที่มีอายุน้อยที่สุดในสหรัฐอเมริกา

คลินตันเป็นคนชอบทำอะไรด้วยตนเอง เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการคิด ทำ และอธิบายเรื่องราวที่ยากๆ ด้วยการใช้คำพูดที่เรียบง่าย ธรรมดาๆ เป็นบุคคลที่มี “บุคลิกลักษณะที่พิเศษ” พูดแล้วคน

บารัค โอบามา (ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน) กับบิล คลินตัน

ทั้งโลกหรือแม้แต่นักพูดที่เก่งกาจก็ต้องตั้งใจฟัง สร้างและส่งต่อสู่ผู้นำสู่คนรุ่นใหม่ด้วยการหาเสียงช่วยประธานาธิบดีคนปัจจุบัน นายบารัคโอบามา

ความเป็นนักสู้ กล้าได้กล้าเสีย ไม่กลัวต่อความผิดพลาด แต่เมื่อผิดพลาดแล้วสามารถเรียนรู้นำมาเป็นบทเรียนแล้วกลับมาเริ่มต้นใหม่เสมอ ลักษณะนิสัยคือมีความมั่นใจในตัวเองสูงมาก เข้มแข็ง กล้าหาญ มีความเป็นผู้นำสูง มีพรสวรรค์ด้านการสื่อสาร เลือกใช้คำพูดที่ไพเราะ นุ่มนวลแต่มีพลัง

บทสรุป

บุคลิกลักษณะที่โดดเด่นทั้ง 4 ท่านคือการเป็นผู้นำที่มีรูปแบบการนำที่หลากหลาย มิติ บางท่านนำทางความคิดและสติปัญญา นำด้วยกระบวนการ นำด้วยการกระทำ ขณะที่บางท่านนำด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีจินตนาการและความคิดเชิงสร้างสรรค์ แต่มีสิ่งหนึ่งที่ทุกคนเหมือนกันคือการมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนความคิด ทักษะคติ แนวทาง หรือวิธีการ ตามข้อเท็จจริง แต่ละท่านที่นำเสนอล้วนกล้านำเสนอความคิด แนวทาง วิธีการใหม่ ๆ ที่แปลกใหม่ ทำทลายและมีความสร้างสรรค์ ที่สำคัญมีความมุ่งมั่น แน่วแน่ ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ในการเดินสู่เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่

บรรณานุกรม

เนตรนภา ห่างภัย. (2555). ผู้นำตัวอย่าง. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2555 จาก

เว็บไซต์ <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/451669>

http://th.wikipedia.org/wiki/พระมหาวุฒิชัย_วชิรเมธี

วันชัย วัฒนศัพท์ และ ภัทรวุฒิ วัฒนศัพท์. (2556). ผู้นำ นำการเปลี่ยนแปลง.

ขอนแก่น. โรงพิมพ์คลังน่านานาวิทยา.

อ้างอิงภาพ

ที่ หน้า แหล่งอ้างอิง

- #51 77 <http://www.vetinterpharma.com/default.asp?content=spagedetail&cid=8804>
- #52 77 <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=192834>
- #53 77 http://www.tiggersound.com/webboard/index.php?topic=173446.0;prev_next=prev
- #54 82 <http://www.naewna.com/local/7764>
- #55 82 http://www.ilovemyshopping.com/th/?my-book2&MODULE=m_productdetail&PRODUCT=00010
- #56 <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9550000150989>
- #57 <http://news.springnewstv.tv/24873/พงศพัศ-เชื่อโพลไม่มีผล>
- #58 84 <http://www.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?NewsID=9550000070487>
- #59 84 <http://khonkhao.blogspot.com/>
- #60 82 http://pracob.blogspot.com/2012/07/blog-post_31.html
- #61 86 <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9550000053339>

งานวิจัยอ้างอิง (Reference Research)

งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังมีน้อยมาก เนื่องจากยังไม่ได้มีการศึกษาและค้นคว้ากันอย่างแพร่หลาย จึงทำให้ขาดงานวิจัย บทความและหนังสือไว้สำหรับอ้างอิง แต่ในปัจจุบันหัวข้อดังกล่าวกำลังเป็นที่สนใจ และศึกษาค้นคว้า วิจัยเป็นอย่างมาก ผู้เขียนได้รวบรวมงานวิจัยพร้อมบทความไว้ศึกษาค้นคว้าจากบุคคลดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมโดยใช้หลักการจัดกิจกรรมตามแนวมนุษยนิยมและการเพิ่มพลังศักยภาพตนเองของแอนโทนี่ ร็อบบินส์

ผศ.ดร.สมศักดิ์ กิจธนวัฒน์ จบการศึกษาปริญญาโทจาก มหาวิทยาลัยโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา ปริญญาเอกจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ศึกษาค้นคว้าและวิจัยในหัวข้อ การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมโดยใช้หลักการจัดกิจกรรมตามแนวมนุษยนิยมและการเพิ่มพลังศักยภาพตนเองของแอนโทนี่ ร็อบบินส์ ในปี พ.ศ. 2545 และได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ประกอบไปด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) การมีความเป็นผู้นำ 3) ความสามารถในการปรับตัว 4) การทำงานเป็นทีม และ 5) การมีทัศนคติด้านบวก โดยการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม โดยใช้หลักการจัดกิจกรรมตามแนวมนุษยนิยมและการเพิ่มพลังศักยภาพตนเองของแอนโทนี่ ร็อบบินส์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 60 คน

#62

สมศักดิ์
กิจธนวัฒน์

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ : สิ่งทีควรค่าสำหรับทุกคนในอนาคต

ที่อาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรม และสุ่มตัวอย่างแบบจับคู่เหมือนโดยยึดคะแนนภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ทดสอบก่อนการทดลอง เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพลังศักยภาพบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ การเข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการหลักสูตร "การพัฒนาพลังศักยภาพบุคคลสำหรับ SMEs" เป็นระยะเวลา 2 วันตั้งแต่เวลา 08.00-17.00 น. และส่วนที่ 2 คือ การทำแบบฝึกหัดใน "โปรแกรม 21 วันสู่พลังศักยภาพบุคคล" ซึ่งเป็นคู่มือแห่งความสำเร็จให้ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมได้ทำกิจกรรมตามแบบฝึกหัดที่ได้รับการออกแบบไว้ในคู่มือ โดยจะเป็นการทำกิจกรรมด้วยการนำตนเอง และต้องทำแบบฝึกหัดวันละ 1 บททุกวันเป็นเวลา 21 วันติดต่อกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัย พบว่า คะแนนภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ระยะหลังทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำงาน บรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร

พ.ต.ท.หญิง กฤติยา แห่งนาเลน ปัจจุบันทำงานเป็นพยาบาล (สบ.3) กลุ่มงานวิสัญญีวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำงาน บรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำงาน บรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยน

ระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ และภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของ หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร จำนวน 231 คน เลือกโดยวิธีสุ่มแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามปัจจัยการทำงาน ประกอบด้วย การได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติม และระยะเวลาในการปฏิบัติงานบรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ และภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงแล้ว มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .95, .93 และ .95 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับบรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการและภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 , 3.92 และ 4.31 ตามลำดับ

2. บรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .387$, $.503$ ตามลำดับ)

และยังพบว่าการพัฒนาให้เกิดบรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ และเพิ่มคุณภาพการแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยกับพยาบาลประจำการ สามารถเพิ่มภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานครได้

3.โมเดลสมการเชิงโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา

กิตติกาญจน์
ปริญญ์

ดร.กิตติกาญจน์ ปริญญ์ ศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเรื่อง โมเดลสมการเชิง

#63

โครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในปี พ.ศ. 2555 ได้จำแนกองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้ 3 องค์ประกอบคือ จินตนาการ ความยืดหยุ่น และวิสัยทัศน์ และยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือ สภาพแวดล้อมแบบเปิด ความรู้เชิงลึก และแรงจูงใจภายใน โดยในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และความมีอิทธิพล ของแต่ละปัจจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ที่มี ค่าความเชื่อมั่น 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและ โปรแกรมลิสเรลวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิง ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษามีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารที่มีอายุต่างกัน มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสามปัจจัย เมื่อศึกษาเปรียบเทียบด้านเพศ อายุ และ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

3. โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามเกณฑ์ดังนี้ $\chi^2=20.81$, $df=22$, $GFI=1.00$, $AGFI= 0.98$, $CFI=1.00$, $SRMR=0.01$, $RMSEA=0.00$, $CN=1318.76$ และ $LSR=1.89$

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาพบว่าปัจจัยแรงจูงใจภายในมีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เท่ากับ 0.86 มีน้ำหนักอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเท่ากับ 0.44, 0.42 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาคือปัจจัยสภาพแวดล้อมแบบเปิดมีน้ำหนักอิทธิพลรวมต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เท่ากับ 0.73 มีน้ำหนักอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเท่ากับ 0.20, 0.94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยความรู้เชิงลึกมีน้ำหนักอิทธิพลรวม และอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เท่ากับ 0.42 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งสามตัวร่วมกันอธิบายภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้ร้อยละ 68

4. การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ดร.นเรศ บุญช่วย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนรักษาทิพย์พิทยากร (นาดี) ศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในปี พ.ศ. 2556 ได้จำแนกองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้ดังนี้ การมีความเป็นผู้นำ การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การมีทัศนคติด้านบวก การมีความสามารถในการปรับตัว การมีความรู้ความสามารถทางเชาว์ปัญญา การมีบุคลิกภาพที่ดี และการมีความสามารถในการสื่อสารผลการวิจัยพบว่า คู่มีผลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร

#64

นเรศ บุญช่วย

สถานศึกษา ประกอบไปด้วย การมีความเป็นผู้นำ การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การมีทัศนคติด้านบวก การมีความสามารถในการปรับตัว การมีความรู้ความสามารถทางเซวาร์ปัญญา การมีบุคลิกภาพที่ดี และการมีความสามารถในการสื่อสารผ่านการประเมินความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษ จำนวน 5 คน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$)

5. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านศิลปะศึกษา: มุมมองของนักศิลปะศึกษา

ซาร่าห์ อี แदनเนอร์ (Sarah E. Danner) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

Danner

#65 ด้านศิลปะศึกษา: มุมมองของนักศิลปะศึกษา (Creative Leadership in Art Education: Perspectives of an Art Educator) ในปี ค.ศ.2008 คณะวิจิตรศิลป์ ในมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นต้นแบบในการพัฒนาภาวะผู้นำ ได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ คือ 1) ความยืดหยุ่น (flexibility) และ 2) ความไว้วางใจ (trust) โดยการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดปัจจัยสู่ความเป็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันว่าประกอบด้วย 1) ประสบการณ์ที่เกิดจากวิธีการและกระบวนการในการปฏิบัติ และการเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

บทสรุป

จากงานวิจัยพบว่า สมศักดิ์ กิจธนวัฒน์, กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, นเรศ บุญช่วย และ แดนเนอร์ อี ซาร่าห์ มีแนวความคิดและทัศนคติที่สอดคล้องกันคือการค้นพบว่าบุคคลที่มีคุณสมบัติด้านมีความยืดหยุ่น มีความสามารถในการปรับตัว สามารถชี้ชัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในบุคคลที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะต้องมีความคิดและการกระทำที่ยืดหยุ่น ไม่สุดโต่งหรือเคร่งเครียด ตึงเครียดกับการทำงานจนเกินไป บริหารชีวิต การงาน ครอบครัวและเพื่อนร่วมงานให้สมดุล และคุณสมบัติรองลงมาที่ควรมีคือการมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มีการนำทั้งด้านความคิดและการกระทำ นำด้วยการมองภาพในอนาคตที่กว้างไกล และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในทัศนะของกิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ และ แดนเนอร์ อี ซาร่าห์ กล่าวว่าการจะให้ได้ผลอย่างเป็นจริงเป็นจังจำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมแบบเปิด ด้วยการมีบรรยากาศเชิงสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กฤติยา เห่งนาเลน. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำงาน บรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ กับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นเรศ บุญช่วย. (2556). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา. ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมศักดิ์ กิจธนวัฒน์. (2545). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้ประกอบธุรกิจขนาดย่อมโดยใช้หลักการจัดกิจกรรมตามแนวมุขยนิยมและการเพิ่มพลังศักยภาพตนเองของแอนโทนี ร็อบบิ้นส์. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Danner, S. E. (2008.). *Creative Leadership in Art Education: Perspectives of an Art Educator*. Thesis Master of Arts (MA), in Art Education (Fine Arts), Ohio University.

อ้างอิงภาพ

ที่ หน้า ||แหล่งอ้างอิง

- #62 86 <http://www.msudru.com/new2012/2012-05-25-07-21-31/86-2012-05-25-07-14-13.html>
- #63 89 <http://kit.kvc.ac.th>
- #64 90 <http://rpkschool.siam2web.com/?cid=275699>
- #65 91 <http://www.north-scott.k12.ia.us/hs/faculty/index.html>

บทสรุปภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

กระแสโลกในศตวรรษที่ 21 เกิดจุดพลิกผัน เปลี่ยนแปลงอย่างสลับซับซ้อน ทั้งทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา ส่งผลกระทบต่อ การบริหารงานและบริหารคนในมิติที่หลากหลาย แนวโน้มกระบวนทัศน์ด้านภาวะผู้นำจะเป็นลักษณะการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความคิด การกระจายอำนาจ การประสานงาน การสนับสนุน การนำโดยไม่มีขอบเขตทั้งทางด้านบุคลากรและสถานที่ที่แน่นอน การบังคับบัญชาจะเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างองค์การแบบสูงมาเป็นแบบราบ ที่มีความยืดหยุ่นสูง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ที่สลับซับซ้อนขึ้น แม้แต่สังคมไทยก็ยังขาดการสร้างผู้นำที่มีภาวะผู้นำรองรับกับภาวะดังกล่าว ขาดการสร้างผู้นำที่คิดใหม่ ทำใหม่ มองในสิ่งที่แตกต่างอย่างท้าทายเพื่อรองรับกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การมีทักษะชีวิตด้านความยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดเชิงสร้างสรรค์ การมีจินตนาการ มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นผู้นำ กำลังถูกเรียกร้องหา การเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จในวันนี้ไม่ได้หมายความว่าประสบความสำเร็จในวันข้างหน้า ผู้นำที่มีทักษะชีวิตในการปรับตัวเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่น มีจินตนาการ มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ในการมองภาพอนาคตในวันข้างหน้า และมีภาวะผู้นำ ที่สำคัญนอกจากทักษะเหล่านี้แล้ว การเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส มีทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ทางสังคมที่ดี ทำดี พูดดี ก็ยังเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้นำในศตวรรษใหม่

#66

ผู้นำจีนกับผู้นำอเมริกา

ทำไมต้องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ความเป็นผู้นำในโลกยุคที่มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ ที่มีความสลับซับซ้อน ซ่อนเงื่อน ผู้นำจะต้องอาศัยกระบวนการคิดและมองที่แตกต่างจากเดิม หรือการหาเส้นทางใหม่ (Path finding) อย่างมีวิสัยทัศน์ การมองโลกในแง่ดีมีความยืดหยุ่น มีความคิดเชิงสร้างสรรค์และมีจินตนาการ

- **การมองโลกในแง่ดี (Good Thinking) มีความยืดหยุ่น**

ท่ามกลางวิกฤต ยังมีโอกาสที่จะทำให้คุณได้ฝึกมองโลกในแง่ดี การมองโลกแง่ดี จะช่วยให้เรารู้สึกมีความหวังและมั่นใจในการทำสิ่งต่างๆ ที่สำคัญต้องฝึกยอมรับความไม่แน่นอน พระพุทธเจ้าสอนว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกล้วนเป็น

อนิจจัง ไม่มีอะไรเที่ยงแท้แน่นอน เพราะฉะนั้นอย่ายึดมั่น ถือมั่น ถ้าคิดว่าจะชนะแต่เมื่อผลออกมาแพ้ จะรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง แต่ถ้าเราปรับเปลี่ยนเป็นพลังหรือให้กำลังใจว่า ไม่เป็นไรหรอก แค่ความสำเร็จยังไม่ถึง ก็จะทำให้เรามีกำลังใจสู้ต่อไป...

- **สร้างหรือค้นหาเส้นทางใหม่ (New Path finding) อย่างมีวิสัยทัศน์**

เมื่อมองไม่เห็นหรือไม่มีหนทาง วิธีการที่จะนำไปสู่เส้นทางชัย จงอย่าท้อถอย และสิ้นหวัง แต่ให้เปลี่ยนเป็นพลัง สร้างเส้นทางหรือทางเลือกใหม่ขึ้นมา เพื่อเป็นทางเลือกหรือเป็นทางรอด ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีวิสัยทัศน์ ทางใหม่ที่สร้างขึ้นมานั้นควรจะเป็นเส้นทางที่ดี ที่ถูกต้อง ดึงงาม ปราศจากอคติ และการมุ่งหวังเรื่องแพ้ชนะ แต่ควรจะเป็นทางที่ถูกต้องมีศีลธรรมอันดีงาม

- **มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และมีจินตนาการ**

ความเฉลียวฉลาด ความคิดเชิงสร้างสรรค์ จินตนาการอาจจะซ่อนอยู่ ภายในไม่ได้นำออกมาใช้ จงจุดประกายพลังภายในดึงศักยภาพที่มีอยู่ ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความเปลี่ยนแปลง

การเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จไม่มีสูตรสำเร็จสำหรับผู้นำ เป็นเรื่องทักษะ ความรู้ ความสามารถ กระบวนการ การบูรณาการ ในแต่ละสถานการณ์ แต่เป้าหมายสุดท้ายย่อมนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลง และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต้องเป็นไปในทางที่ ดีงาม สอดคล้องกับ **พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์** ที่กล่าวว่าจะต้องกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง # 68

(Dare to Change) และเปลี่ยนไปในสภาพที่แตกต่าง และดีกว่าเดิม หากมองในมุมผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่จะขับเคลื่อนสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 แล้ว การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการผลิตผลงานหรือนวัตกรรมที่แปลกใหม่ มีความท้าทายสูง มีความยืดหยุ่นกับวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ

คิดรอบคอบ ไตร่ตรอง (Critical) ละเอียดถี่ถ้วน และมีความสามารถในการตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์หรือมุมมองที่กว้างไกลระดับโลก (Global Perspective) มีความเฉลียวฉลาด วิเคราะห์และมองปัญหาพร้อมวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง แม่นยำ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำความเปลี่ยนแปลง

69

บางคน บางกลุ่มจะกลัวต่อความเปลี่ยนแปลง เพราะอาจจะต้องเปิดใจรับรู้ เรียนรู้และต่อสู้กับสิ่งใหม่ ๆ วิธีการใหม่ ๆ วิธีการนำหรือกระบวนการที่จะบูรณาการไปสู่ความเปลี่ยนแปลงจะต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ (Art) ของผู้นำที่จะประสานหรืออำนวยความสะดวกเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นไม่ถูกต่อต้าน เพราะคนเหล่านี้เมื่อมีสิ่งใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ จะปิดใจแล้วรวมตัวกันต่อต้านไว้ก่อน เพราะไม่อยากจะเหนี่ยวกับการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับธรรมะ

พุทธธรรมเป็นหลักคำสอนที่เป็นพื้นฐานหลักของการเป็นผู้นำ คำสอนของพุทธศาสนามีมากกว่า 2500 กว่าปี จนปัจจุบันก็ยังมีคุณค่า มีความทันสมัยและเป็นอมตะตลอดกาล หนึ่งในหลักธรรม ที่มีความสำคัญ และสอดคล้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มากที่สุด ก็คือ หลักแห่ง "อิทธิบาท 4" ซึ่งเป็นคำสอนทางพุทธศาสนาเกี่ยวกับฐานหรือหนทางสู่ความสำเร็จ ประกอบไปด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

ฉันทะ คือ รักที่จะทำในสิ่งนั้น การที่เราจะทำอะไรแล้วทำด้วยใจรัก แสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดทักษะ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ เมื่อมีสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การมีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการและมีความคิดเชิงสร้างสรรค์

#71

วิริยะ คือ การมีความขยัน หมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ แต่ก็มีความยืดหยุ่นในวิธีการ โดยไม่ล้มเลิกกลางคันเมื่อเจอปัญหาและอุปสรรค

จิตตะ คือ จิตใจจดจ่อ ฝักใฝ่กับสิ่งนั้น มีความมุ่งมั่น แน่วแน่ ทุ่มเท ต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่ท้อถอยหรือหยุดกลางคัน มีจินตนาการหรือภาพในจิตใจเพื่อที่จะเดินตามมโนภาพทางความคิดที่วาดและหวังไว้

วิมังสา คือ การใช้สติปัญญาพิจารณา มีการคิด ไตร่ตรองอย่างละเอียด รอบคอบ คิดอย่างมีจินตนาการ คิดสร้างสรรค์ และคิดอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงการใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

- กั๋งฟู้ดเส้าหลิน. (2556) สืบค้นวันที่ 18 มกราคม 2556 จากเว็บไซต์
<http://play.kapook.com/photo/showfull-43905-9>
- ชลทิศ อภิธนาบุญยสิทธิ์. (2556). **คิดนอกกรอบ**. สืบค้นวันที่ 18 มกราคม 2556 จากเว็บไซต์
<http://www.missfineday.com/article/archive/lifestyle/002/think.html>
- ธวัชชัย สุวรรณสาร. (2556). **อิทธิบาท 4**. สืบค้นวันที่ 15 มกราคม 2556 จากเว็บไซต์
http://th.wikipedia.org/wiki/อิทธิบาท_4
- พระครูปลัดธรรมจริยวัตร. (2556). **กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงคือการพัฒนา**. สืบค้นวันที่
 19 มกราคม 2556 จากเว็บไซต์ [http://www.mbuisc.ac.th/web/54/
 doc/phd/dare_to_change.pdf](http://www.mbuisc.ac.th/web/54/doc/phd/dare_to_change.pdf)

อ้างอิงภาพ

ที่ หน้า แหล่งอ้างอิง

- #66 86 <http://thai.cri.cn/1/2009/04/02/102s147141.htm>
- #67 98 <http://variety.phuketindex.com/knowledge/time-and-changes-3320.html>
- #68 99 <http://variety.phuketindex.com/knowledge/time-and-changes-3320.html>
- #69 99 [http://prakal.wordpress.com/2012/10/22/ทักษะแห่งความสำเร็จในยุคศตวรรษที่ 21](http://prakal.wordpress.com/2012/10/22/ทักษะแห่งความสำเร็จในยุคศตวรรษที่_21)
- #70 99 <http://buddhismonline.webiz.co.th/>
- #71 99 <http://play.kapook.com/photo/showfull-43905-9>

เกี่ยวกับผู้เขียน

ดร.วิชัยพรรณ เสรีวัฒน์

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสงเปือย
ฮ่องเต้อ และเป็นอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
งานวิจัยและความเชี่ยวชาญ :

-การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล

ดร.กิตติกาญจน์ ปฎิพันธ์

ผลงานดีเด่น :

- รางวัลครูดีในดวงใจ จาก ศ.ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์
- รางวัลสื่อ ICT2013 ดีเด่นระดับชาติ

ความเชี่ยวชาญ :

- การออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ การพัฒนาด้าน ICT
- ภาวะผู้นำ ความสร้างสรรค์ ความคิดเชิงสร้างสรรค์

ดร.จกรกฤษณ์ โฟดาด

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
บทความวิจัย :

- ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเทศบาลตำบล
ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ISBN :

ราคา 99 บาท

12345 18981